

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Годиша XXII — Број 466
Субота, 8. децембар 1960.

ИЗПАЗИ СУБОТОМ

У
ОВОМ
БРОЈУ

Флаш Гордон

ТЕТОВИРАНА ЗВЕЗДА БИЛА МИ ЈЕ ЈЕДИНИ ПУТОКАЗ А ВИ МИ САД КАЖЕТЕ ДА СВАКИ ВАСИОНСКИ ПИЛОТ ВАШЕ ПЛАНЕТЕ НОСИ ТАЈ ЗНАК!

ДА... АЛИ, ОРТО НАМ ЈЕ ПРУЖИО НОВ ПУТОКАЗ! ОН ЈЕ ЈЕДАН ОД ОНИХ КОЈЕ ТРАЖИМ, ФЛАШЕ!

УМИРУЈУ, ИЗГОВОРНО ЈЕ РЕЧИ "ЗВЕЗДА ПАДАЛИЦА" ТО ЈЕ МЕСТО ГДЕ СЕ СКУПЉАЈУ СВЕМИРСКИ ПИЛОТИ... И ИМЕ ВОЈЕ БАНДЕ, АНГОРА!

ОНДА ХАЈДЕМО ТАМО! НАДАМ СЕ ДА СУ МОЖИ ПРОВАЛНИЦИ И ВАШИ ДЕЗЕРТЕРИ ИСТА БАНДА!

ЗА ТО ВРЕМЕ... ПИЛОТ С ПЛАНЕТЕ ЗАРО! ОД ЧЕГА ЈЕ УМРО ДОКТОРЕ?

ОД РАДИОАКТИВНОГ ЗРАЧЕЊА! МОРА ДА ЈЕ ЧЛАН БАНДЕ КОЈА ЈЕ УКРАЛА ФЛУОРАНИЈУМ! ТА ЋЕ СУДБИНА СТИЊИ СВЕ ОНЕ КОЈИ БУДУ БЛИЗУ ПЛЕНА!

ТУ СМО, ФЛАШЕ! БУДИ СПРЕМАН ЗА ГУЖВУ!

НЕ, ФЛАШЕ! НЕ ВИДИМ АНГОРА... АЛИ, АКО ПРИЧЕКАМО...

АНГОР? ВИ ТРАЖИТЕ АНГОРА, ДРУГАРИ? ПРИЧЕКАЈТЕ ГА...

КАКО ЛИ ЋЕ СЕ СВРШИТИ ОВАЈ НАШ ЛОВ?

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ПОЧИЊЕ ДА БИВА УЗБУДЉИВ! ЕВО, ПРИЛАЗЕ НАМ НЕКИ ТИПОВИ...

ЖЕЛИТЕ ДА ВИДИТЕ АНГОРА, МОМЦИ?

ПОЖИТЕ С НАМА!

ОВО ЈЕ СТАРО СКЛониШТЕ ПРОТИВ АТОМСКИХ БОМБИ!

ПРАВИ ЛАВИРИНТ! НЕЋЕ НАМ БИТИ ЛАКО ДА ПРИВРАТКУ НАЂЕМО ИЗЛАЗ!

НЕ СЕКИРАЈТЕ СЕ! НЕЋЕ ВАМ НИ БИТИ ПОТРЕБНО!

ПРЕТРЕСИ ИХ, ГУНТА!

НЕМАЈУ ОРУЖЈА! УЛАЗИТЕ, ОНДА!

ТАКО! КОМАНДАНТ РЕЗНИЗ ЗАРОАНСКЕ ФЛОТЕ! ДОШЛИ СТЕ ДА ТРАЖИТЕ ДЕЗЕРТЕРЕ?.. ЈА САМ ВЕК ПОМИСЛИО...

ДА ЈЕ ПОЛИЦИЈА, ЈЕ ЛИ? ЗБОГ ПРОВАЛЕ...

ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА — ЛЕПА И ОПАСНА — ЛОВАЦ ЖИВИХ БОМБИ — У СЛИЦИ И РЕЧИ — РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ — ЛОВЧЕВА ТРАГЕДИЈА

НАСТАВИЋЕ СЕ

НАСТАВИЋЕ СЕ
Т. 6/60

Мајк и ја науку смо опрему за подводно роњење, подесисмо камере и полако заронисмо ка морском дну код Тринкомалија, прекрасног цејлонског залива недалеко од потонулог хиндуског храма.

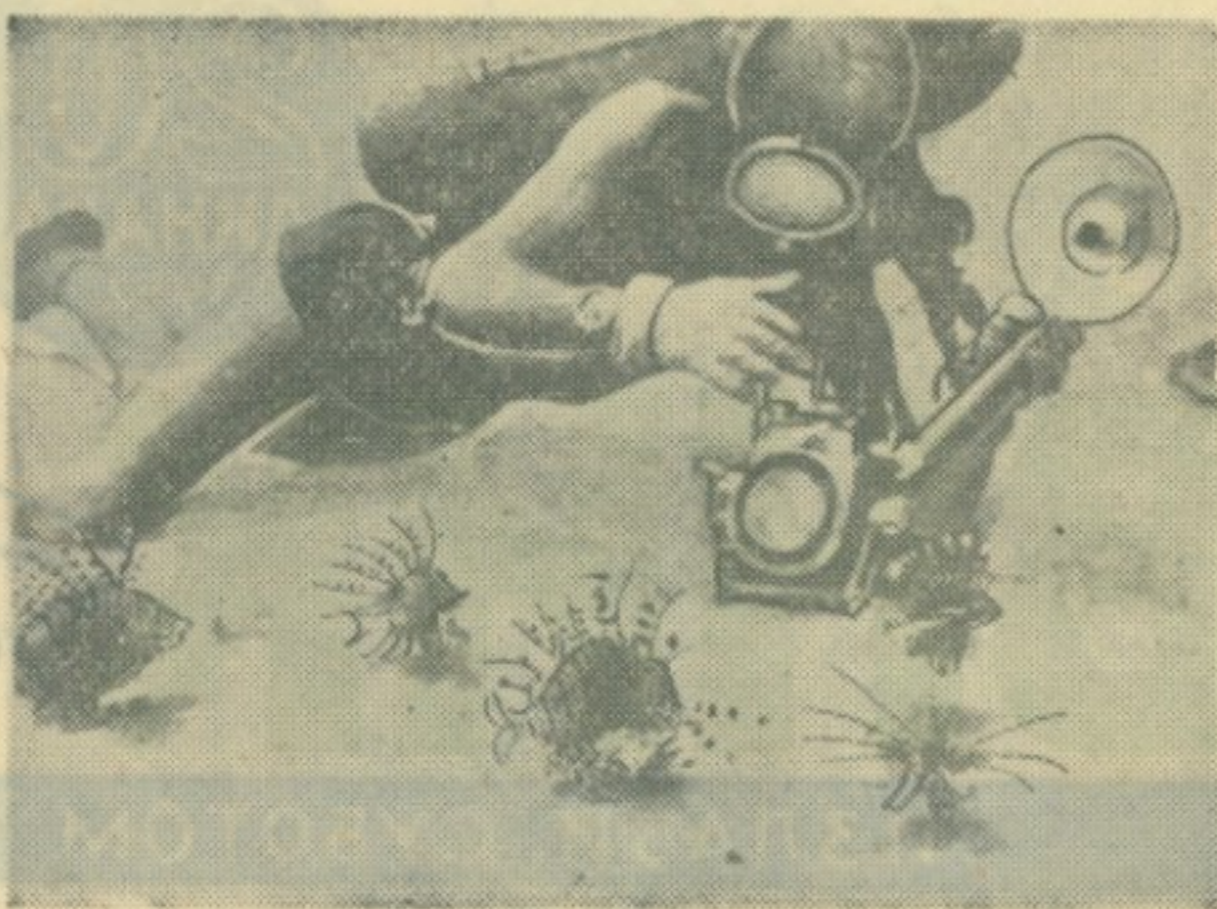
Вода је била тако бистра да смо распознавали сваки детаљ на песковитом дну и то на 15 метара дубине. Убрзо смо угледали циљ нашег роњења — зарђалу и полупану лопту бове са пречником од око 120 сантиметара, која је потонула пре много година. Унутрашњост ове лопте била је искоришћена до максимума, што је судбина свих издубљених предмета које је човек препустио мору — од лимених кутија до луксузних бродова. Изгледа чудно како су рибе уопште успевале да нађу себи погодно склониште пре првог бродолома.

Када смо се приближили зарђалој лопти, видео сам да јој недостаје један део и да јој је сва унутрашњост испуњена рибама-скорпионима.

Ова риба када се дотакне избацује отров кроз једно од својих пераја да би се одбранила од напада. Она је још позната као лав, тигар или зебра риба и ретко када је дужа од 30 сантиметара. Пошто је грабљивица, једе само живе рибе уловљене на заиста чудан начин. Махањем својим перајама она просто као да хипнотише жртву, а онда отвара уста и прогута је целу.

Рибу-скорпион први пут сам видео када сам ронио дуж 2000 километара дугог подводног коралног гребена који се сматра једним од највећих природних чуда Аустралије. Ушао сам у једну пенину на десетак метара испод површине, и док сам је испитивао осетио сам да се нешто налику на смотуљак перја из репа ђурке креће изнад моје главе. Одмах сам схватио да су то смртоносне болђе рибе-скорпиона.

Знао сам да ми ово мало, наизглед безазлено створење, неће ништа учинити ако га не дотакнем и неколико минута

И лепа и опасна

смо се испитивачки гледали. А онда се у мени појавила жеља да ухватим прву рибу-скорпиона коју сам видео. Да је у том моменту било очевидаца, зачудили би се вешти ни којом је скорпион успевао да узмиче мојим замкама, све док му игра није постала досадна па се повукао у једно од многих удубљења у пенини.

Приближио сам се читавој колонији ових лепих риба. Могао сам из непосредне близине да проучавам њихов начин живота. Рибе су појуриле из разбијене лопте да би нас изблиза осмотриле. Друге рибе су љубопитљиве, али истовремено и плашљиве и зато се журно повлаче када им се приђе. Али рибе-скорпиони су и љубопитљиве и не устрашиве: као да на свету немају ниједног непријатеља и као да им нико не жели да нашкоди.

Нису се узбудиле чак ни када су флешеви наших камера почели да севају. Чак су почеле да се окупљају око камера баш као и радознали свет на улици кад се снима. Не може се ни замислити неко створење испод или изнад мора које би било благодар-

није од скорпиона. Једино је било потребно да будемо веома обазриви да не бисмо док сниммо једну, случајно дотакли другу.

Пошто смо више пута снимили унутрашњост лопте, Мајк је легао на равно, песковито дно да би направио неколико снимака с дужом експонажом. Одједном, мали караван скорпиона упутио се према њему док се десетак ових прекрасних створења — од беба до прамајки — окупило око Мајка у полукругу као да с нестрпљењем очекују шта ће овај дошљак учинити. Подсетили су ме на кучиће који упорно желе да се поиграју с човеком или да буду поведени у шетњу.

За обавештења о овој изглед пријатељски расположеној риби и нарочито о томе како изгледа кад она убоде, обратио сам се Родни Џон класу, чувеном цејлонском скупљачу морских становника, који је ухватио мрежом десетак скорпиона за свој акваријум.

Док плива испод површине Родни изгледа као ловац лептирова. Носи малу мрежу у левој руци, а десну користи да заплаши жртву и натера

је у клопку. Једног дана је успео да улови једног осредњег скорпиона на уобичајени начин али је овај изненада излетео из мреже и једном — само једном — од својих бројних бодљи загребао коју на зглобу Роднијевог средњег прста.

Ужасан бол одједном се проширио кроз целу шаку, али је Родни уз крајњи напор успео да рибу поново ухвати и да изрони. За момент ублажен бол је убрзо, у још јачој мери, обухватио целу руку која му је потпуно обамрла. Прсти су натекли и у-кочили се и Родни је пао у такав занос да је изгубио свест. После десетак минута

се повратио али јаки бол никако још није попуштао. Тек после пола часа је могао да прими прву медицинску помоћ у Зоолошком врту у Ко-

лумбу, где је у то време био помоћник управника. Попно је разводњени амонцијум хлорид од чега су му болови уминули.

Други пут када га је скорпион ујео бол није био тако ужасан мада је трајао неколико часова. Трећи пут убој скорпиона није причинио Роднију готово никаквих незгода јер је, по свему судећи, постао имун према отрову.

Сасвим је сигурно да би човек, ако би био убођен са неколико бодљи одједном, и добио већу дозу скорпионовог отрова, умро после краћег времена.

Цејлонски рибари веома се плаше ове рибе. Несрећа је неизбежна чак ако се несмотрено стане и угинулу.

Али, ја сам покушао да докажем да је једна од најопаснијих морских животиња истовремено и једна од најпријатељскијих. Можда им искувише верујем, али кад се сетим како су се безазлено окупљале око Мајка и мене, не могу да не помислим како су просто желеле да се спријатељимо.

„ИЗЛИШНО ЈЕ ОБЈАВЛЕНИЈЕ“

Када је 1847 године у два часа поподне умро Јоаким Вујић уредник „Новина читалишта београдског“ Арс. Поповић сматрао је да је вест о његовој смрти само „излишноје објавленије“. А Јоаким Вујић је остао веран позоришту чак и онда када више није могао за њега да ради. Ста новиао је бар у његовој непосредној близини — крај тек основаног позоришта „Код Јелена“ у улици изнад Саборне цркве која води од Старог здања ка Калемегдану. Умро је ту у кући књиговесца Винклера поред гомиле корница за своју последњу књигу „Излишнаја љубав Ирине и Филандра“.

Хирургија је стара 2000 година

Већ неколико година „Ризницу из Бингена“ сматрају најдрагоценијим немачким културним благом. Приликом ископавања вршених у долини близу Бингена на Рајни, откривен је у гробу, старом око 2000 година, комплетан прибор од неких 70 комада „модерних“ инструмената не ког хирурга.

Најинтересантији део је басен од бронзе са двама дршкатама уметнички исцлесаним који је вероватно служио за надокнађивање крви у току хируршких интервенција. Нађена је и једна статуета од бронзе у облику нилског коња украшеног змијом.

Сви ови налази доказују да је овај Римљанин похађао медицинске школе у Александрији, граду који је у то доба био колевка медицинских наука. Овај лекар је вероватно дошао у почетку на ше ере у Германију са римским легијама да би обављао свој лекарски позив у војним логорима на обронцима винограда на Рајни.

„ФЕЗ“
ДРАПСКА РЕЧ ЗА ЗЛАТАН „АШОВ“ ИМЕ ЈЕ ЈЕДНОГ ГРАДА У МАРОКУ. КРАЉ ИАРИО II ЗЛАТНИМ АШОВОМ ЈЕ ПРЕ 1150 ГОДИНА ОЗНАЧИО МЕСТО ГДЕ КЕ СЕ ГРАД ПОДИКИ.

Ripley's. Вероватни што не!

ПЛОВИДБА БЕЗ ПОМОРАЦА

13 ИСЕЛБЕНИКА — 10 МУШКАРАЦА И 3 ЖЕНЕ — КРЕНУЛИ СУ ИЗ БРИДЛИНГТОНА У ЕНГЛЕСКОЈ, ЗА ЛОНГ АЗЛЕНД, У АМЕРИЦИ, ДЕАРЕЊАКОМ, ВУД-ХАУЗ* ИАКО НИКО ОД НИХ НИЈЕ НИКАД РАНИЈЕ БИО НА МОРУ ОТПЛОВИЛИ СУ 11. АПРИЛА И НА ЛОНГАЗЛЕНД СТИГЛИ 31 МАЈА (1658)

ГУСКА-ВОДИЧ
ВИЛИЈЕМ ГЕМЕЛ (1750-1835) ИЗ ХИЛСБОРОА (ЕНГЛЕСКА) КОЈИ ЈЕ БИО ПОТПУНО СЛЕП ИМАО ЈЕ ЗА ВОДИЧА ЈЕДНУ ГУСКУ!

АЛЕТА РЕЈЦ (1798-1871)
ИЗ ХУИГЕДАХТ ГАРДЕНГА (ЈУЖНА АФРИКА) НОСИЛА ЈЕ 73 ГОДИНЕ ЦРНУ ПЕРИКУ ЈЕР СЕ СТИДЕЛА СВОЈЕ ПРИРОДНЕ РИБЕ КОСЕ

ВИСЕКА СТЕНА
УЛОЖЕРИ БАДУ (ФРАНЦУСКА) ОГРОМАН КАМЕНИ БЛОК ОКРУПАО СЕ НИЗ ПЛАНИНУ И ЗАГЛАВИО СЕ ИЗМЕЂУ ДВЕ СТЕНЕ ИЗНАД СЕОСКОГ ПУТА. ВЕК 2.000 ГОДИНА СЕ ЈАНИ ПРОЛАЗЕ ИСПОД ОВОГ „МОСТА“

Бурa у чаши

Још 1929. године, Валтер Хоуес, који сад има 84 године, кладио се на једног коња. Уложио је један шилинг и изгубио га. То је било његово прво и последње клађење које му жена никад није опростила. Умрла је пре четири године, после 60 година брака, и у свом тестаменту назвала га „коцкарком“ и „расипником“ а од 3.000 фунти заоставштине оставила му је...

га 100 фунти. Против овог завештања Хоуес се жалио и тек недавно, после готово четири године, суд је дошао до закључка да је покојница била окрутна према њему. Цело века му је пребацивала због једне маленкости, а уз то је присвојила и сву његову уштећевину. Тестамент је измењен у корист старог Хоуеса.

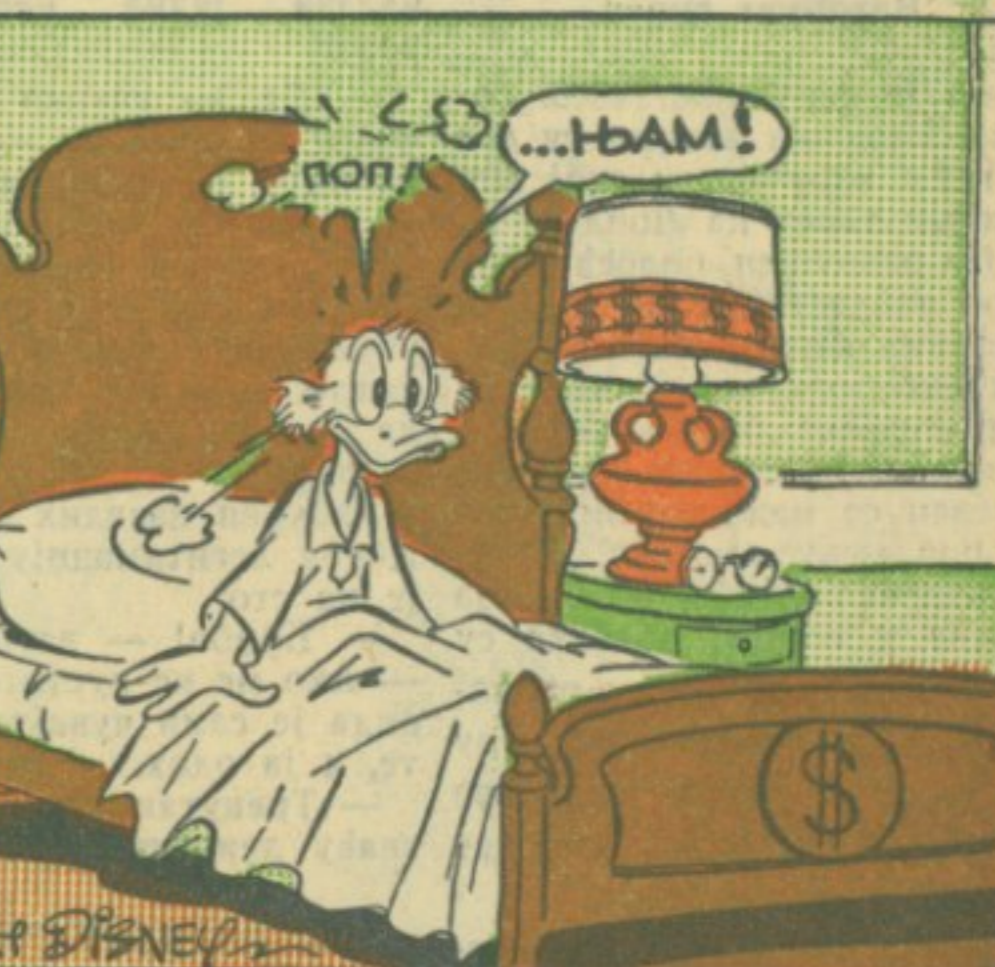
ЗА ЛУКУЛОВИМ СТОЛОМ У БЕРЛИНУ

Посетиоци огромног изложбеног парка од 40.000 квадратних метара у 15 модерних хала, које се налазе у подножју берлинског радиодифузног торња, имали су прилике да од 28. октобра до 7. новембра уживају у кулинарству. „Изложба немачког хотелијерства и исхране“ приређује се, са прекидом, већ 35 година.

Сада су на изложби учествовале 464 фирме из разних земаља. Шетње по халама су могле да задовоље све посетиоце. Неки су уживали у блистању хрома ултра-модерних машина које олакшавају рад хотелијерима јер већи део послова обављају саме и то врло брзо.

Други су имали прилике да уживају у великом избору најразноврснијих јела сервираних на најпривлачнији начин, сваковрсних колача као и воћа и поврћа из целог света.

На изложби су се у одређеним салама могла јела и проба, а и поручити у разним ресторанима са специјалитетима из целог света. Најзвучнији је био кинески ресторан са јелима са крајњег Истока а у једној витрини је приказан њихов свадбени ручак.

ДА НЕМА

„Слон се множи, пише Дарвин, спорије него друге животиње. Ја сам изучавао најмању вероватну брзину у прирасту слонова. Он у току живота да шест младих, али ипак од једног пара слонова за 740 до 750 година произишло би 19 милиона слонова. Да нема пропадања у борби за опстанак, слонови би брзо прекрили земљу.“

Кад се не пази на стила

Неки директор зоолошког врта отпутовао је на годишњи одмор остављајући свог старог чувара да управља вртом. Међу животињама се налазило и једно мајмунче које су недавно набавили, али које никако није могло да се привикне на нову средину. Савесни чувар се уплашио да му се нешто не догоди па написа директору писмо у коме је, између осталог, стајало: „Много ме брине наш мали шимпанза. Ништа не једе. Изгледа ми да ће пресвиснути од досаде. По својој потреби му је друштво још једног шимпанза. Реците, шта да радим док се ви не вратите.“

Бепо је довео десет магарића са товаром на пијаци и када је сву робу продао попео се на једно магаре и кренуо кући. Успут је из досаде почео да броји магариће: један, два, три... осам, девет — десетог нигде!
— Где ми је десето магаре? — узнемирио се Бепо.
Вратио се на пијаци и питао све редом:
— Да ли је неко видео моје десето магаре?

ГДЕ ЈЕ ДЕСЕТО МАГАРЕ?

Италијанска прича

Али свуда су му одговорали: — Не, нисмо га видели. Одјашао је кући и очекувао.

јући прекор рекао је одмах оцу који је изишао да га дочека:
— Изгубио сам десето магаре!
Отац је почео да броји и избројао десет.
— Али, оче, — повикао је Бепо — ти не бројиш добро. Десетог магарића нема.
Отац се грехотом почео да смеје и смејао се дуго, док није успео да проговори:
— Ко ли је највеће магаре од вас? Изгледа ти, јер не видиш да седиш на десетом.

Наси њиринач

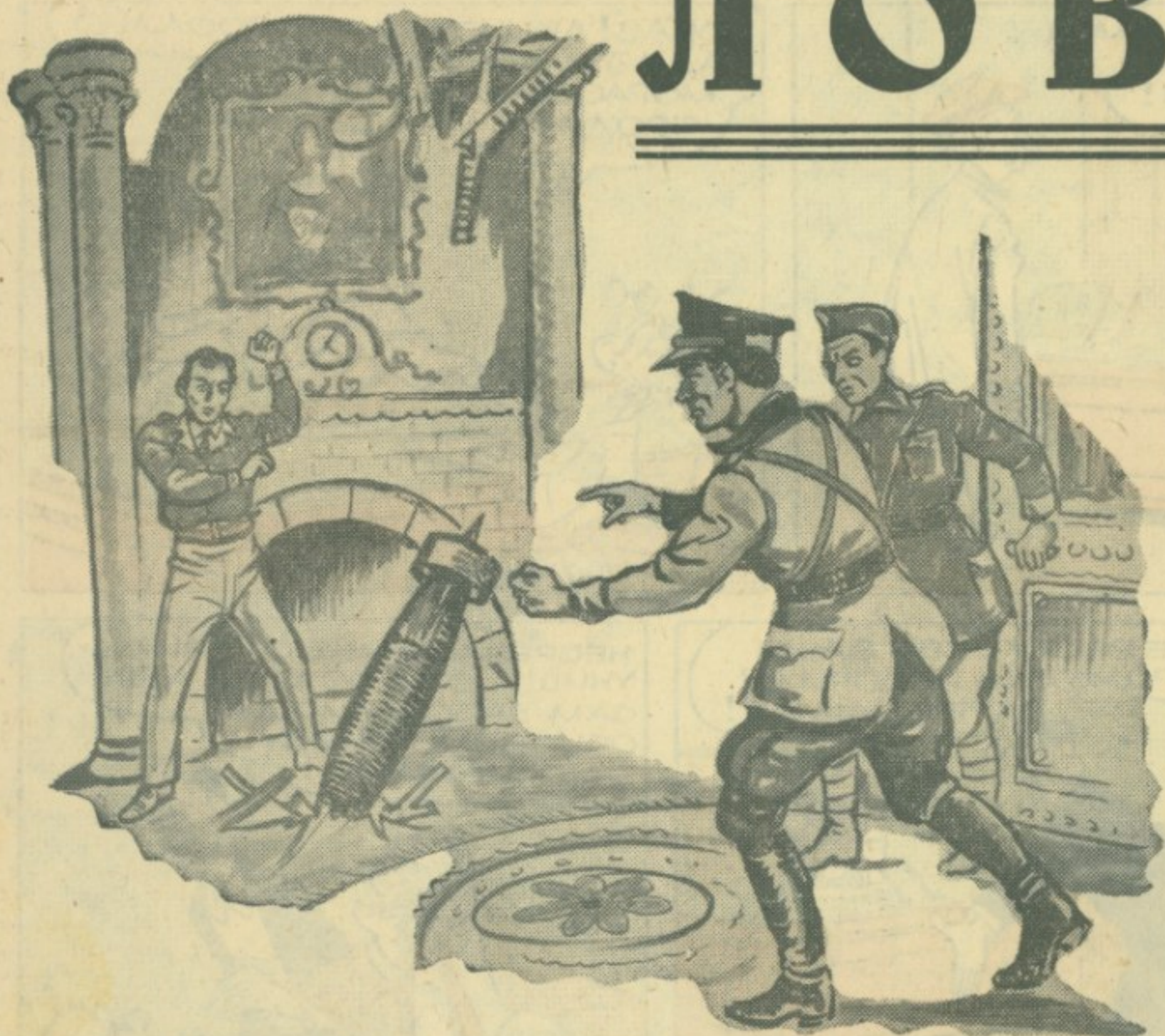
Наси је у Индонезији назив за пиринач који је скуван у води или пари, насирин је пиринач куван у кокосовом млеку, насикунинг је пиринач куван такође у кокосовом млеку, али посут шафраном, а насиворент је пиринач држен на уљу, преливен сосом од соје, помешан са месом, јајима, парадајзом, бибером и сољу.

ПОД КИРИЈУ

У Енглеској могу, кад затреба за снимање неког филма, да се изнајме полицијци и то не по нарочито високој цени. Униформисаном полицијци плаћа се пет швајцарских франка на сат, али се мора узети најмање за три сата. Подофицер је нешто скупљи. Уз то долази и додаток ако мора да се појави у дневном или вечерњем оделу. Кад неком филмском предузећу затребају војници, мора прво књигу сценарија да поднесе властима на одобрење. Ако су потребни коњаници — за коње се посебно плаћа по 40 франка. Услуге недељом такође су скупље. Позајмљени топ најмање стаје — 5 фрдњака на дан.

Л О В А Ц

Да се сеишио...

Капетан Невил Невит био је за време рата у групи „ловаца бомби“, што је био врло опасан посао. Неопрезан потез или секунда могли су да буду фатални. Овде он описује два драматична догађаја.

«ЖИВИХ» БОМБИ

на полицијска патролна кола. По пустим улицама кретао се камион са овим смртоносним теретом. Нигде није било живе душе изузев шофера и мене.

Изнаена, на пола пута, на ступио је тренутак ужаса који сам једино ја схватио. Пре поласка заборавио сам да причврстим бомбу за под камиона, и сада, за време вожње, она је почела да се котрља по њему.

— Стани! — избезумљено сам викнуо шоферу.

Услед буке мотора, он није могао да ме чује.

— Стој! Стани! — очајнички сам понављао.

Камион је јурно а бомба се и даље кретала.

У једном тренутку пала ми је на ум очајничка идеја. Свом дужином легао сам на бомбу и напрежући сву своју снагу покушао да је смирим. Најгоре мисли су ми се ковитлале по глави. Већ сам чуо детонацију и замишљао како се распрскavam као мехур сапунице. У једном тренутку од куцања сопственог срца учинило ми се да је мекан низам у бомби прорудио.

Затворио сам очи и грчевито све јаче, стекао бомбу... Када се камион зауставио, још неколико тренутака био сам потпуно отупео, као мртав.

Једино сам осећао како зној просто тече из мене.

вратио у бараку. Тек што сам легао дошао је хитан позив: у зграду Министарства рата ударила је бомба и тамо остала неексплодирана.

За неколико тренутака кренуо сам пуном брзином. Немачки авиони били су још изнад наших глава. Флакови су пуцали у свим правцима. Био је то прави ватромет смрти. Прохујали смо крај једног мртвог ватрогасца. Чули смо експлозију бомбе која је оштетила Вајтхол.

Као без душе дојурили смо до главних врата Министарства рата. Узалудно сам звонио и лупао, тек после сам се сетио да се ова врата једино отварају када долази краљ или нека висока званица. Одмах сам нашао споредни „радни улаз“, и један полицајац ме одведе одмах у пријавницу.

— Ја сам из одељења за уништавање бомби, — почео сам као без даха. — Овде се налази једна неексплодирана.

— Да, — учтиво је рекао човек за столом. — Хоћете ли бити љубазни да попуните пријавни лист.

Пружио ми је лист са рубрикама у које је требало да убележим: име и презиме, зашто долазим, кога желим да видим, време уласка у зграду.

Узбуђен извадох своју слушбену легитимацију и баших је на сто.

— Бомба! — заурлао сам. — Ако ме не пустите унутра, онда је сами чувајте и вадите, а ја одох.

— Тренутак, господине. По звању дежурног официра.

Кобна заблуда

Чекао сам. Тих пет минута изгледали су ми дуги као је-

дан сат. Човек се врати и ходником ме одведе до канцеларије дежурног официра. Затекао сам га раскомоћеног. Био је сањив и зевао.

— Тако, дошли сте да видите нашу запаљиву бомбу, — безвољно је промрљао.

Умало што ја нисам експлодирало: због неке мале запаљиве бомбе они су ме мртвог уморног дигли из постеле.

Дежурни официр одвео ме је у једну велику дворану која је личила на библиотеку и била лепо намештена. На таваници је зјанио отвор. И ту, недалеко од камина у коме је пуцкетао ватра, коју као да је неко намерно оставио да се брине о топлоти — налазила се бомба. Запаљива бомба! Била је то темпрана експлозивна бомба од преко 300 килограма.

— Ово је експлозивна бомба, — процедио сам.

Неколико официра који су се ту нашли, нестали су без трага. У дворани смо само остали мој шофер и ја. Најопасније је радити са оваквим бомбама. Неколико минута изгледа као вечност, а најгоре је осећање несигурности да је баш то тај секунда када бомба треба да експлодирала. Разгледао сам бомбу. Приликом пролаза кроз бетонску таваницу метални оклоп бомбе се на једном месту изломно, тако да сам ста вио руку унутра и опрезно, полако, извукао њено експлозивно пуњење.

Бомба је почела да се креће...

Друга бомба пала је на Шефтсбери авенију, близу циркуса на Пикадилију. Крајер је додиривао мали тунел кроз који су пролазили трансатлантски каблови. Када сам дошао до бомбе чекало ме је изненађење. То је била највећа од свих бомби са којима сам досад имао посла: дуга два и по метра и тешка око 1250 килограма. Сем тога, упаљач је имао нову врсту заштитне капције. Одлучили смо да бомбу пренесемо до најближег чистог простора — Хајд парка, јер је било врло опасно ма шта дирати на њој у овом густо насељеном кварту Лондона. Учињене су најосежније мере безбедности. Преко 100 полицајаца и десет кола са гласноговорницама употребљени су да раскрче пут којим смо имали да прођемо. Блокиране су и све бочне улице.

Операција је почела већ када је бомба била потпуно откопана. Врло пажљиво је натоварена на један велики камион. Попео сам се и сео крај бомбе. Пажљиво сам прислонио лекарски стетоскоп на „трбух“ бомбе и ослушнуо да механизам упаљача није већ почео да ради. Али ништа се није чуло. Дао сам знак да се крене. Далеко испред нас јурила су јед-

ЗАБОРАВЉЕНИ ЈЕЗИК ЗЕМЉЕ

Не знам зашто сам увек био спокојан и хладнокрван. Понекад док су немачки авиони још бацали бомбе на Лондон, ишао сам мирно на посао који се састојао у томе да уништавам „живе“ бомбе. Можда је узрок томе што сам једном као дечак био задивљен ватрометом, па ме је и ово подсећало на светлуцање циновских ракета и прасак огромних „жабница“. Само два пута моја хладнокрвност била је поколебана; зној ми је капљао са лица као да сам куцао на вратима пакла.

Ватромет смрти

Био је септембар 1940. године. Немачки авиони су сваке ноћи изручили свој смртоносни терет на Лондон, који је, разрушен подсећао на неки сабластан град. Поред разорних бомби које су одмах експлодирале, бацане су и темпране бомбе које су чекале да часовник у њима, повезан са механизмом, откуца последњу секунду. Неексплодирале бомбе, дубоко заривене у земљу, вребале су своје жртве. Ми смо њих ловили. За три месеца моја група је извадила и уништила 347 таквих бомби. Али две сам добро запамтио.

Целе ноћи сам тражио и уништавао „живе“ бомбе пре него што сам се пред зору

Сеоба градишела гондола

Градитељи венецијанских гондола се масовно иселјавају у Америку. Пре овог рата у каналима Венеције саобраћало је 10.000 гондола, а инвазија „вапорета“ свела је њихов број на четири хиљаде. Многи градитељи гондола који су ту вештину научили од својих оцева и дедова остали су без посла — њихов занат изумире. Једна гондола стаје данас 250.000 лира, а толики новац гондолијери тешко могу да скупе откако се појавила конкуренција са бржим и јефтинијим превозом моторним чапцима. Ђовани Трамонтини, један од многих иселеника добио је примамљиву понуду од једног луксузног хотела у Флориди да за разоноду њихових гостију сагради неколико гондола.

Сви је знају

Сви морнари који у Анкони изиђу на копно упознају Франциску Марију Фоса која и поред својих 77 година још обавља свој мушки занат: целог дана она вредно закива и прошива обућу сваке врсте и то без наочара. Њене најверније муштерије су углавном италијански и страни морнари, који никад не морају дуго да чекају на оправку, јер Марија Фоса полагаје на то да увек буде тачна. Она је удова „морског вука“ Салватора који је био један од преживелих са настрадаог брода „Титаник“.

ОШТРО ОКО

Оштро око инвентивног фоторепортера не пропушта ниједан занимљив детаљ на који наиђе. Зачас шкљоцне његов апарат. Ево два таква детаља. Искусни и снажљиви фоторепортер ишао је неком улицом у неком граду и видео два младића како вешто носе корпе на глави, као да су у циркусу. Синула му је мисао да положи ових корпи лице на положај криног торња у Пизи па је и једно и друго фотографисао и дао

као једну уметничку фотографију. Многи лаици су се хиљаду пута питали како су градитељи торња у Пизи решили његов проблем равнотеже. Разуме се, стручњаци то знају. Торњак је као што је познато висок 55 метара, а одступа од вертикале шест метара. Градили су га Бонано и Гуљермо д'Инстрик од 1174. до 1350. године. Фоторепортер је видео да су и ова два младића „решила“ на сличан начин тај исти проблем. Разуме се, не по законима науке, него су савладали вештину еквилибристике.

Друга слика представља дечака са птицом на глави. Дечак није хтео да избегне да му птица слети на главу, а по изразу лица види се да га то мало и голица.

Иако сте нормално здрави постоји много вероватноће да сте били заражени дечјим парализом, туберкулозом и многим другим вирусима и бактеријама.

У тренутку док читате ове редове у вашем организму мирно живе милиони микроорганизама, проузроковачи реуматичне грознице, гангрене, запаљења плућа и многих других болести. Па ипак то не значи да ви болујете од свих тих болести. Шта више да свих њих нема, ви ни у ком случају не бисте били здравији него што јесте, јер бисте већ одавно били мртви.

Некада се сматрало да одсуство болести чини човека здравим, а данашња медицина тврди да је прави знак здравља једног организма његова способност да савлада проузроковаче болести.

Бацила туберкулозе има свуда и 99 посто становника на Земљи има ожиљке на плућима као знаке првог сусрета са овом болешћу коју смо осетили само као обичан „назоб“.

Опити извршени последњих година показали су да су многи од нас били домаћини вируса дечје парализе

ЗДРАВО ЈЕ БИТИ „МАЛО БОЛЕСТАН“

али се нису разболели јер је све прошло само са боловима у стомаку после чега смо постали имуни према тој опасној бољци и без вакцинације.

Једне хладне ноћи донесена су у болницу два старија пацијента са запаљењем плућа. Обојица су случајно били отприлике истог раста и тежине и физички сличне снаге. Један од њих је после неколико часова умро док је други почео да се опоравља. Проверавања су показала да је пацијент који је остао у животу често боловао док онај који је умро никад раније није био болестан. Његов организам није могао да

се избори против првог напада опасних бактерија.

На сваки напад бактерија организам реагује у виду „болести“. Само, ти симптоми су неки пут тако незнатни да их и не приметимо мада смо тада постали имуни према озбиљнијим формама те болести.

Приликом експеримената са животињама показало се да оне које су целог живота држане у потпуно стерилној атмосфери морају да угину чим их преместимо у нормалну околину.

Жива бића треба стално да буду изложена изазивачима болести да би могла, кад затреба, од њих и да се одбране.

Пацијенти често инсистирају да им лекар препише пеницилин чак и за најмању инфекцију што он обично одбија јер је увек боље поставити организам да сам изгради своју одбрану против бацила који су га напали.

Према томе здравље и болест нису права супротност. Ако сте понекад у животу били помало болесни ви сте вероватно сада много бољег здравља него што бисте били да никад нисте „легли у постелу“.

СВЕ ЈЕ РАД

Славни писац Валтер Скот био је једно време обичан преписивач у некој адвокатској канцеларији, јер онда није било писањих машина. Морао је да ради прековремено да би завршио посао, па је за 24 часа успевао да препише по 120 страна. Он спада у ретко издржљиве људе. Дању је преписивао зарађујући кору хлеба, а ноћу читао, студирао и спремао се за дела која су позната широм света. Он сам био је уверен да за свој списатељски таленат има највише да захвали својој вредноћи.

КАД ЈЕ СЕЗАН ПОРТРЕТИРАО

Истина је да се налазимо у столећу брзине, кад се сви људи, па и сликари, можда и превише журе да оставре — квантитет. Баш зато можда неће бити згорег да се сетимо једног сликара, који није тако давно умро, Пола Сезана, који је после 115 сеанса рада на Воларевом портрету рекао: „Више нисам незадовољан горњим делом кошуље“.

МАНДРАК И СНЕЖНИ ЧОВЕК

ЛОВЧЕВА ТРАГЕДИЈА

За време лова довољна је најмања неопрезност да се догоди несрећа.

Пре неколико дана Зено Прати, један од најпознатијих ловаца у околини ловишта Роверето у Италији, устао је мрзовољан и нерасположен. Синоћ, уочи ове велике хајке која се сваке године организује у јесен, он је легао врло касно у постељу и када су га пробудили у свит зоре био је још уморан. Али слава која га је пратила као ловца покренула га је из постеље јер му није дозвољавала да изостане са збора ловаца. Протекле године убио је огромну дивљу свињу од 150 килограма, што још нико пре њега није успео у шумама Роверета. Ако би изостао из овогодишње хајке сви би рекли да му је мишица поустала и да више нема храбрости да се огледа са својим супарницима.

Иако уморан, Зено је заузео бусију. Од првог звука ловачког рога па до веселог лајања керова којим су огласили крај хајке све му је ишло наопако. Мада је имао одлично место убио је само једног зеца и промашио једног фазана. Ниједна крупнија дивљач није се показала на виду. Док је његов кер Боби нервозно скакутао око њега јер није имао прилике да се огледа у вештини, Зено је већ почео да

спрема своје ствари. Друговима и супарницима у лову који су га поздрављали није смео да погледа у очи.

Да би загрејао промрзалог Бобија Зено је у неколико махова бацио комад дрвета што је даље могао. Кер, кад није имао прилике да му донесе срну, у пуном трку је

одлазио по дрво и послушно га враћао до ногу свога господара. У једном тренутку животиња која је осећала господарево нерасположење, почела је да обиграва око грма на који је била наслоњена његова пушка. Случај који се догађа само једанпут у сто година догодио се

тада: кер је случајно запео ногом о ороз, пушка је опалила и сачма је разнела Зеноу кључну кост и лево раме. Хитно је пренет у болницу и над њим је извршена операција. Живот му је ван опасности али он више неће моћи да лови, још мање да буде првак.

КАКО ЈЕ ПРОСПЕР МЕРИМЕ НАПИСАО «ГУСЛЕ»

Француски књижевник Проспер Мериме одлучио је једном да предузме путовање по Босни и Херцеговини. Али, он није имао новац потребан за пут. Мериме се тада обратио младом Амперу, сину великог физичара, јер је младих требало да га прати на том путу и да заједно с њим изда збирку босанске народне поезије.

— Знате шта? — рече Мериме младом Амперу. — Хајде да ми прво објавимо утиске с нашег путовања, а да затим отпутујемо с хонораром који за то добијемо и видимо да ли се наш извештај поклапа са стварношћу.

Међутим, овај предлог изгледао је Амперу сувише смео и дрзак.

— Лепо — узвикну Мериме — онда ћу сам написати књигу и сам ћу путовати!

И тако је Мериме написао збирку песама „Гусле“ коју је издао под псеудонимом Клара Газум. Критика се веома похвално изразила о песмама, а научници су на сва уста хвалили тачност локалног колорита јер нису ни у сну могли да сањају да би се један угледан књижевник усудио на овакву књижевну превару.

После тога Мериме је сматрао да више није ни потребно да путује у Босну.

УВЕК САМО 3 КИЛОМЕТРА

Ејнару Гримсоу, директору данског рудског предузећа, дојавило је да стално иде пешине и због тога је недавно купио једна мала кола. Додуше, ни са њима Гримсо не може далеко да стигне јер живи у Ној-Алесунду на Шпицбургу где укупно има три километра проходног пута. Гримсоу ипак остаје једно задовољство: он може да тврди да је „најсевернији возач аутомобила на свету“.

ВЕРОДОСТОЈНИ

У месту Дандери на Пелопонезу једна шведско-грчка археолошка експедиција вршила је прошлог лета ископавања и том приликом шведски научници Паул Астрем и Н. Верделијус имали су изузетну срећу — пронашли су у једној гробници први микенски бронзани оклоп израђен, како се претпоставља, око 1400. године пре наше ере. Према томе, он је начињен неколико векова пре тројанског рата и даје јасну слику о опреми тадашњих ратника. Налаз у Дандери још једном потврђује да је Хомер дао тачан опис оружја јунака у „Илијади“ и „Одисеји“.

ДА ЈЕ УГОДНИЈЕ

Да за време војње ваздух у аутомобилу не би постао загушљив од пушења, једна америчка фабрика из Портленда, у Орегону, израђује вакуум-пепеларе. Дим се кроз узан пролаз одводи у кутију са разређеним ваздухом где се апсорбује. Тако се одстранује и зифт од опушача. Вакуум-пепелара је од алуминијума и може брзо и лако да се постави у сваки аутомобил.

НИЈЕ ЛАКО

У Индији се милион људи оспособљава за пописивање становништва, јер тај обиман посао треба да буде завршен до пролећа идуче године. Претпоставља се да је од последњег пописа до сада број житеља Индије порастао за 2,5 милиона, а да ће за десет година достићи 59 милиона. Сјадњњи број становника Индије цени се на 400 милиона.

ШКОЛА ЗА РОДИТЕЉЕ

У шест градова Савезне Немачке Републике постоје већ две године практични и теоретски курсеви намењени „ученицима“ од 25 до 45 година. То је уствари „школа за родитеље“.

Главни циљ је да се ту родитељима омогући да уз помоћ педагога, лекара, музичара и других стручњака обраде проблеме који интересују омладину, а нарочито да допуне своје знање из области коју слабије познају или је уопште не знају а за коју њихово дете има нарочито интересовање. Родитељи на тај начин могу лакше да се зближе са својом децом и да чак измеђају мишљења о темама које их интересују, било да је у питању музика, спорт, филм или шта слично.

Ово „друго учење“ родитеља не ограничава се само на теорију. Практични део им омогућава да активно учествују у децијим играма тако да многи од њих иако се бава својим сасвим друкчијим пословима, за време курса конструишу авионе, аутомобиле или пуштају електричне возове, враћају их се тако поново у младост.

ПОД КАПОМ НЕБЕСКОМ

Многобројни вештачки сателити обавестили су нас из васионе и о томе да се граница двеју зона радиоактивног зрачења налази на 600 километара изнад Земље. Астрофизичари кажу да испод те зоне не постоји велика опасност од овог зрачења, али изнад ње, ниједан жив створ не може да опстане, изузев ако се налази у специјалним заштитним оклопима. За нас је, дакле, срећа што граница између нас и ових зона није нижа.

Мануел де Фаља

1876—1946

ела. Он је са својом мајком о празнику, годину дана раније, свирао на оргуљама, па иако му је било свега десет година већ је стекао глас музичара.

Маскирани грађани су почели да се појављују по улицама, а Мануела де Фаљу још нису пронашли. Породице су се окупљале на балконима својих домова да би посматрале поворку, али балкон на кући де Фаље је и даље био празан.

Када већ више нису знали где да га траже, једна девојка се досети и заври у једну малу, мрачну собу испуњену књигама. На поду, са прекрштеним ногама, седео је Мануел потпуно незаинтересован за оно што се догађало у граду. У том се појавио и отац:

— Мануеле, шта радиш ту? — упитао га је изненађен.

— Прикупљам порез у нашем граду, — одговорио му је десетогодишњи дечак.

Било је мало необично за једну шпанску породицу да њихов дечак, тако млад, сањари док се друга деца играју. Мануел је био у стању, нарочито откако је пронашао малу забачену собу са књигама, да проводи ту читаве сате и да размишља о свом граду коме је дао и ново име — Колон, што је на шпанском значило Колумбо.

Мали је „уређивао“ и два листа. У једном је излазио његов рад под изсловом „Како да се не плашимо испита“.

Мануел је замишљао да има и секретара и много службеника. Одржавао је и изборе, а једном чак организовао малу револуцију, што је одавало његов јуначки темперамент.

Данас, када је напољу vri-

ло од карневалске поворке он је замишљао да држи конференцију са пореским обвезницима и самим порезницима. Деца у породици де Фаље, у оно време када није било радија, телевизије и биоскопа, занимала су се на свој начин. Она су се играла, забављала већ познатим играма, а понекад су измишљала и нове. Једном су уредила малу позоришну представу. Свако је ту имао или неку улогу или да обави неки други посао. Мануел је написао комад и насликао декор.

Већ веома рано, Мануел је почео и да компоује. Али, ништа се није сачувало из тог периода и то из простог разлога што је Мануел касније све уништио. Међутим, по причању чланова његове породице и пријатеља та његова прва дела су била врло занимљива и сви су уживали у њима. Првим појмовима у музици учила га је његова мајка, која је и сама добро свирала.

Кадиз је био веома занимљив град за дете које се интересовало за музику, јер су се ту одржавали симфонијски и други концерти. Исто тако, било је доста аматерских група које су свирале из задовољства и љубави према музици. Те групе су одржавале вежбе после радног времена.

Чим би мали Мануел нешто ново створио, однео би своју композицију у дом дон Салвадора Виниегре где се налазио центар љубитеља музике коме је стари био нека врста мецене. Осим тога, зна се да је Мануел једном приликом одржао читав концерт својих дела у Квиреловој музичкој радњи.

Када је Мануел напунио двадесет година, његова по-

родица је прешла у Мадрид. Уписао се на конзерваторијум, на један седмогодишњи курс. Показало се да Мануел већ толико зна да му је било дозвољено да одмах полаже неке испите, а цео седмогодишњи курс је завршио за две године.

У Мадриду је 1905. објављен наградни конкурс за најбољу оперу у једном чину. Мануел је марљиво радио. Своју оперу је назвао „Кратак је живот“. Чак и када је предао дело он је наставио да ради на њему и да стално уноси исправке.

Још док је и дањ и ноћу радио на опери једна установа је објавила други наградни конкурс: пијанисти који буде најбоље свирао припадници клавир. Млади де Фаља је пожелио да учествује, па је пред свог посла на опери веома истрајно вежбао и на клавиру. Када је дошао ред на њега да свира, он је са толико нежности и вештине одсвирао концерт за клавир да је пода жирија готово плакао. Де Фаља је победио на оба

конкурса. Па ипак и он је знао за тешкоће: није успевао да нађе издавача за своја дела. Најзад је донео одлуку и отишао у Париз. Ту је имао прилике да упозна већ чувене музичаре Албениса, Дика, Дебисија и Равела. Они су се сви показали веома пажљиви према младом колеги. Упознао је своје издаваче са дивном музиком коју је компоновао уметник из Шпаније. Де Фаља је тако успео да нађе издавача и добије лепу материјалну награду за свој рад. Када је де Фаља рекао својим новим пријатељима како је добро прошао, они су узвикнули:

— Па, боље ти је плаћено него нама!

Године 1939, када је де Фаља имао 63 године, он и његова одана сестра Марија, отишли су у Јужну Америку. Сестра је била његов стални пратилац. Без ње, он такоречи не би могао да живи. Нико од млађих се код де Фаље није задржавао доде од једне недеље, јер је он имао не обичне навике: ручавао је око четири по подне, чај пио у седам часова увече а вечеравао у — поноћ.

Када је 1946. године умро, по његовој жељи тело му је пренето у његов Кадиз и у катедралу сахрањено.

СЛУЧАЈ ЈЕ ХТЕО

У породици шведског града Флем 31. августа 1939. године, нешто пре поноћи, дошао је на свет мушкарчић, а после непуне пола сата родила се девојчица. Колевке новорођенчади стајале су поред постеља њихових мајки које су се спријатељиле. Деца су расла и играла се заједно. Једног дана путеве ових породица су се разишли и деца су се заборавила.

Девојчица, Гудрун Шталбер која је у међувремену постала банкарска чиновница негде у средњој Шведској дошла је послом у Мелмкепинг, не знајући да се ту њен некадашњи друг, Геран Ериксон, спрема да полаже мајсторски испит. Случај је хтео да су једног дана огладнели у исто време, свратили у исти ресторан и седи за исти сто. Сенф са Ериксонове хренвиршле попрскао је Гудрунину хаљину. Извиниће. Затим реч по реч и — открило се да су још као бебе „имали исте погледе на свет“. Венчаће се чим Геран положи испит.

РУЖНО ПАЧЕ И У НАУЦИ

Има проналазача чија судбина већма подсела на познату Андерсе нову причу о ружном пачету. У почетку су ти проналазачи изгледали неугледни и некоришни. Слично ружном пачету и њих су „кљували“, тукли и подсмевали им се. Али, дође време кад се ружно паче претвори у снежнобелог лабуда. И, као што каже Андерсен, „стари лабудови повијају пред њим своје главе, а сунце милује његова бела крила“.

Одавно већ људи покушавају да начине мотор који би се покретао помоћу сунчане енергије. Међутим, проналазачи оваквих апарата ретко су успевали да изиђу из оквира покушаја. Једну од првих машина која је радила на сунчев погон конструисала је крајем прошлог века група француских научника и инжењера. Њихов сунчани мотор покретао је малу типографску машину на којој се штампао лист „Сунце“. Облачних дана лист није излазио, што је давало материјал за безбројне подсмешљиве карикатуре и шале...

Проналазачи су упорно настављали да раде на усавршавању „сунчаних мотора“. Али, све што су они успевали да начине остајало је „ружно паче“. Сунчане машине зависиле су од временских прилика, биле су везане за одређено место.

Ипак је дошло време да неко у ружном пачету препозна белог лабуда. Совјетски инжењер Черенков такође је дошао на идеју да искористи сунчану енергију. Као и у ранијим изумима, и код њега је требало да постоји огледало. Али, то огледало имаће пречник већи од пречника земљине лопте. Огледало Черенкова би имало да се „начини“ око читаве наше планете и састојало би се од најситнијих непрозрачних честица прашице које би се у космичко пространство избациле помоћу јаких ракета. Збивши се у гигантски пљоснат прстен на растојању од 1000 до 1500 километара изнад земљине површине, честице прашице образовале би појас који би се окретао око наше планете и одбијао у земљину атмосферу расуте сунчеве зраке. На тај начин добијала би се огромна количина енергије која би земљу осигурала вечито лето. Зар су о оваквом нечем могли да сањају издавачи и читаоци забавног листа Сунце?

За проналазача пароброда сматра се Роберт Фултон. Међутим, први пароброд био је изграђен много пре Фултона. Додуше, тај пароброд није имао токове с лопатицама, а ни бродске елисе. Уместо њих имао је парну пумпу ко-

ја је усисавала воду и избацивала је назад. Реактивна снага избачене воде покретала је брод напред. Разуме се да се овај „реактивни“ брод кретао веома споро јер су шмркови у то време још били слаби. „Реактивни пароброд“ прождирао је огромне количине угља и служио за подсмех свима који су га видели.

Прошло је више од века и по пре него што се ово ружно паче преобразило у лабуда. Совјетски бродоградитељи конструисали су лаку брзу лапицу коју покрећу млазеви воде. Јаки шмркови на овим лапицама чак и не подселају на оне које је имао „прапредак“ пароброда. Али, принцип кретања „реактивног“ брода остао је исти. И данашњи реактивни бродови немају ни токова ни елиса што је нарочито погодно за пловидбу по плитким рекама. Наиме, „реактивци“ лако лове и онуда где обични пароброди не могу ни да се приближе због опасности да точком или елисом не заребу по дну. Није онда ни чудо што реактивне лапице поносно лове по свим рекама а „стари лабудови повијају пред њима своје главе“.

Године 1913. енглески проналазач Брунтон саградио је локомотиву... с ногама. Металне ноге требало је да корачају по земљи и гурају локомотиву напред. Међутим, прве пробае су показале да механизам челичних ногу ради сувнише споро. Тада је проналазач појачао притисак у парном котлу и... настала је експлозија. Један од хроничара тог времена написао је не без подсмеха: „Ако се ова машина не може назвати локомотивом која се креће, може се ипак рећи да је то прва локомотива која експлодира“.

Изгледало је да идеја о машини која „корача“ никад неће васкрснути. Међутим, модерни цинковски екскаватори — машине за откопавање или одртање земље — имају „механизам за корачање“. Стари принцип „корачајуће машине“ примењен у новој области дао је одличне резултате.

У историји технике преображај ружног пачета у лабуда није случајност. Многе техничке идеје родиле су се превремено, у епохи кад није било могућности да се оне остваре. У почетку такве идеје изгледају наивне, често и смешне. Али, време пролази и стварају се услови за остварење тих идеја, за њихово појављивање у новом, савршенијем облику. Проналазачи треба да имају ту способност да у ружном пачету препознају будућег снежнобелог лабуда: то је један од основа уметности стваралаштва.

Једно писмо

Пре 27 година Скот Фицџералд, један од најобдаренијих америчких писаца, послао је следећи савет својој ћерки која се у то време налазила на летовању у кампу:

Драга Пај,
Брени о следећим стварима:
Брени о храбрости,
Брени о чистоћи,
Брени о марљивости,
Брени о јачакој вештини...

Не брени о јавном мњењу,
Не брени о луткама,
Не брени о прошлости,
Не брени о будућности,
Не брени о свом узрасту,
Не брени ако је неко испред тебе,
Не брени о нагом успеху,
Не брени о неуспеху осим ако је дошао твојом кривицом.
Не брени о комарцима,
Не брени о музама,
Не брени о инсектима уопште,
Не брени о родитељима,
Не брени о дечацима,

Не брени о разочарењима,
Не брени о задовољствима.

Мисли само о овоме:
на шта ја уствари циљам?
Скот

ДУЕЛ СА РОБОТОМ

Да би проверили храброст и одлучност чувара безбедности а у исто време да би вежбава њихове рефлексе који су за овај позив од нарочитог значаја, стручњаци су у Сједињеним Државама конструисали једну чудну направу, наравно електронску, помоћу које се све то може постићи.

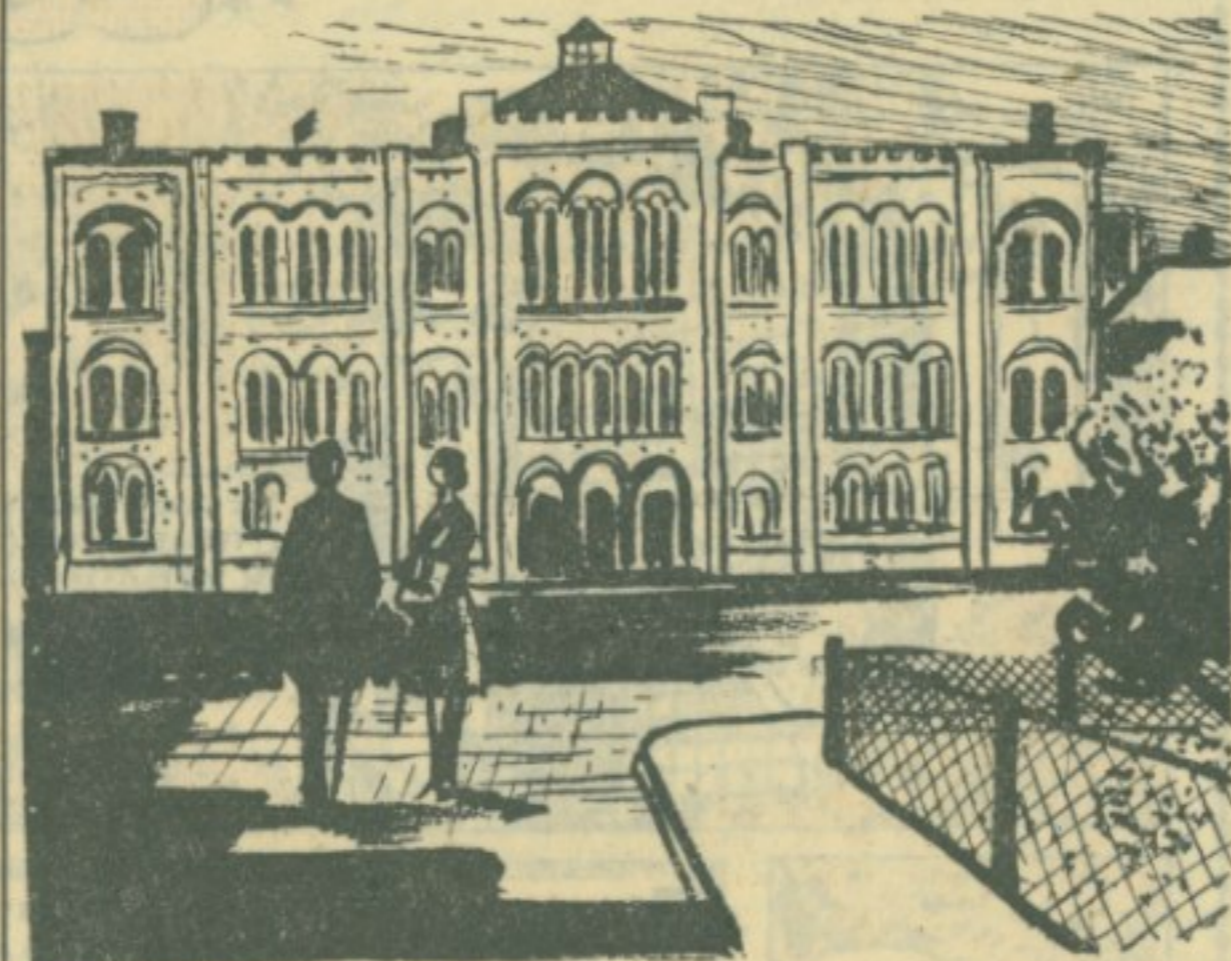
То је уствари један специјални робот чији је, иначе

ДВА ВАКРОРЕЗА ХРИСТИФОРА ЖЕФАРОВИЋА (1753) ПРОНАЂЕНА СУ: ЈЕДАН 1858. ГОДИНЕ НА ЈЕДНОЈ ТЕПСИЈИ НА ПЕТРОВАРАДИНСКОЈ ПИЈАЦИ, А ДРУГИ 1888. КАО ВРАТА НА ПЕЋИ У ЈЕДНОЈ ЗЕМУНСКОЈ КУЋИ.

ПОЗНАТО ЈЕ КАКО ЈЕ ВРАНКО РАДИЧЕВИЋ (1824—1853) ОПЕВАО СРЕМСКЕ КАРЛОВЦЕ, А „ОПЕВАНИ КАРЛОВЦИ“ ЗАВОРАВИЛИ СУ ГДЕ ЈЕ ВРАНКО У ЊИМА СТАНОВАО.

НА ЗГРАДИ УНИВЕРЗИТЕТА СТОЈИ НАТИС: СВОМ ОТАЧЕСТВУ МИША АНАСТАСИЈЕВИЋ. МИША АНАСТАСИЈЕВИЋ — КАПЕТАН МИША (1893—1895) ПОДИГАО ЈЕ ТУ ЗГРАДУ. ХИЉАДЕ ИНТЕЛЕКТУАЛЦА ПРОШЛЕ СУ КРОЗ ЊУ И МНОГО ТУ НАУЧИЛЕ, АЛИ НИСУ МОГЛИ ДА НАУЧЕ ГДЕ ЈЕ ЊЕГОВ ГРОВ, ЈЕР СЕ НЕ ЗНА.

АКВАРЕЛИ КОНСТАНТИНА АРСЕНОВИЋА (1783—1868), ПРВОГ АКВАРЕЛИСТЕ, ПРОДАТИ СУ НА ПАИЧЕВАЧКОЈ ПИЈАЦИ ПОСЛЕ ЊЕГОВЕ СМРТИ И ТАКО ВЕЉИНОМ ПРОПАЛИ.

ТРАГ ВОДИ У АНДАЛУЗИЈУ

Усеверним европским земљама у јеловницима свих ресторана налази се „бечка шницла“, док ћете у Италији и неким другим земљама Средоземља код келнера поручити „миланску шницлу“. У оба случаја добићете исто јело.

Више од сто година води се између Беча и Милана борба око бечке шницле: оба града присвајају је сваки за себе. Беч је најзад морао да положи оружје јер је недавно доказано да бечка шницла не води порекло из Беча. У бечком државном архиву нађен је документ лисан руком крилног ађутанта Франца Јозефа, неког грофа Адамса. У њему он каже да је фелдмаршал Радечки подносио Францу Јозефу рапорт о италијанском ратном походу са одушевљењем причао како Миланци спремају неко изванредно укусно јело: пре него што ставе шницлу да се пржи они је замоче у измућено јаје и мрвице од хлеба.

Франц Јозеф наредио је свом војсковођи да оде у дворску кухињу и лично покаже главном кувару како се таква шницла припрема. Главни кувар пажљиво је слушао објашњење и доследно га привео у дело. Прича се да је маршал Радечки годинама после тога понављао да никад нико није тако дословце спровео његове ратне планове, као што је учинио дворски кувар с његовим рецептом за шницле. „Миланска шницла“ добила је пуно признање кајзера и двора и ускоро се појавила под именом „бечка шницла“ у мно-

гим ресторанима дунавске монархије.

Аустријски официри који су били премештени у Италију захтевали су у ресторанима да им се спремају „бечке шницле“. Разуме се да је њихово присвајање овог миланског специјалитета изазвало негодовање италијанских ресторатера. Окупатори су хтели све за себе чак и проналазак поховане шницле. Од тада је почео „рат“ између Беча и Милана око бечке шницле. У ту распру ишешали су се недавно и историчари — да би проналазачко право порекли и једном и другом граду. Наиме, на основу докумената који и данас постоје утврдили су да је похована шницла дошла у Италију са шпанским трупама цара Карла V. Карлов канцелар кардинал Гатинара често је тражио да му се припреми „костолета“ или „фатина“ на шпански начин. Тако нас је „траг шницле“ одвео у Андалузију. Када је Фердинанд III после победе на Маврима припојио Андалузију Кастилији, Андалужани су прихватили нову веру, али су задржали арапску кухињу, а с њом и поховану шницлу.

Међутим, историчарима није изгледало много вероватно да су Арапи, пустињски народ, могли да је измисле. Даља испитивања показала су да је похована шницла ушла у арапску кухињу тек пошто су Арабљани заузели области које је некад држала Византија. У Византији се шницла називала „флогидес“, а јаја и мрвице од хлеба „леганон-кататрисени“. Од кога су пак, Византинци примили ово „мрвицама посуто племенито јело“ историчари нису могли да утврде.

ПРВА ВАЗДУШНА БОРБА

Почетак првог светског рата затекао је српску ваздухопловну ескадрилу, исцрпљену у балканским ратовима, — са свега четири авијатичара и три застарела авиона.

Аустроугарска војска је опкољавала Србију са свих страна. А „српска авијатика“

је упућивала, на смену, своје авионе у извињање граничних река и територија.

Велики часовник поред ком паса и висиномера били су једини инструменти у тим апаратима а борба у ваздуху потпуно непозната ствар.

Наш пилот је пошао једног дана у извињање преко Мишарског поља, прелетео Саву и почео да броји чамце који су превозили аустроугарску војску и топове да би после поднео извештај. Мада је небо било потпуно ведро приметио је наједном сенку на крилу.

Изненадио се кад је видео тако близу непријатељски авион. Али имао је он већ искуства из ранијег рата са Бугарима! Иако непријатељи они су се у ваздуху поздрављали да би показали једни другима своју моћ. Зато је и сада таман подигао руку да махне пилоту кога је лепо видео, али му је рука застала — угледао је цев пиштоља којим га је извињач нишанио. Зрна су почела да га засипају а он се ипак брзо снашао и обрुшио ка земљи. Непријатељ није имао потребе да га даље прати. — показао му је с ким има посла и продужио својим путем ка Церу.

Сутрадан при евакуацији рањеника, један са завијеним раменом рекао је нашем пилоту:

— Вас су гађали а мене погодили! Као да је извињач био разрок.

Задутали метак је заиста погодио једног од војника Шумадијске дивизије који су били на Мишару и радознало посматрали прву борбу у ваздуху. Отада је наш пилот кад год би полазио на летење обесио прво свој пиштољ у кабинџи да му буде на домаку руке — ако му затреба.

Електронски мозак и ураган

Др Вилсон, професор океанографије из Тексаса сматра да електронски мозгови могу успешно послужити да се предвиди правац, висина, време, брзина и друге особине урагана.

Први подаци о једном урагану се предају електронском мозгу а у њему се налазе већ сви тачни описи досад забележених урагана. Та да се великом брзином, што је изванредно важно, врши упоређивање података и издавају они о урагану из прошлости који је најсличнији садашњем.

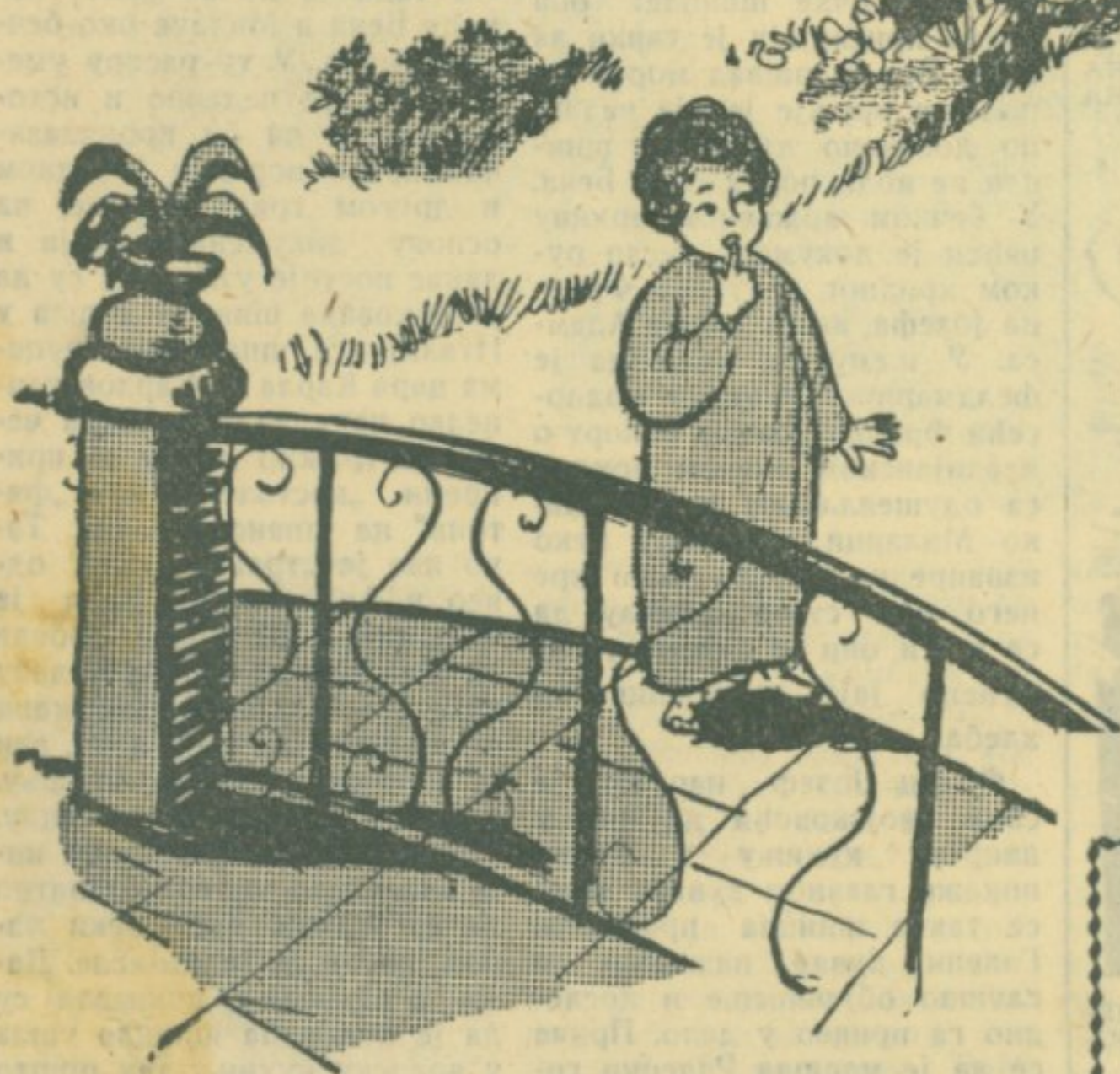
ботовог противника не функционису довољно брзо, он је побеђен, иако му се ништа неће догодити јер је роботов револвер напуњен „форцима“.

Многи стрељачки клубови у САД наручили су ове роботе, који стају 2.250 тешких франака, за вежбање својих чланова. То су исто учинила и многа стрељачка друштва у Великој Британији и Француској.

мора намах да одлучи: тојест да нишани и опали у року од свега две секунде, јер после тога робот почиње да пуца непогрешиво прецизно. Чувар безбедности тада мора да погоди једну специјалну и не баш велику плочу. Пун погодак у плочу зауставља рад роботовог механизма и то значи да је „избачен из борбе“.

У случају да рефлексни ро-

МОЋ НАВИКЕ

и одељена. Прошао је велики салон и без даха стигао на терасу... која је била празна! Он се нагну уз пригушен јавк преко ограда и угледа на каменним плочама мало дете у плавој спаваћници, згрчено у локви крви која се полако ширила испод мале главе са плавим увојцима.

Пошто је муцајући и избежумљен испричао догађај младом господару, који га готово није ни слушао у свом очајању, он се склони у кухињу, где је црна куварица Тина плакала на сав глас, стежући своје велике црне песнице, док су јој зној и сузе лили низ дебеле образе. Угледавши Сулпица она га обасу погрдама на њиховом готово заборављеном матерњем језику, погрдама тако страшним да се ни на један језик не би могле превести.

— Дивља свиња има више памети од тебе! — грдила га је она. — Јадни мали плави анђео! Зашто си, проклето псе, трчао око куће, зашто се ниси попео белим степеницама? Стигао би на време!

Младић полако подиже своје лице. Беоначе његових очију светлеле су беспомоћно и згрануто у Тину:

— Преко... белих степеница? На главни улаз? — муцао је он.

Тина спусти лагано своје стиснуте песнице, усне почеше да јој дрхте, а њено бело, доброћудно лице добило исти израз беспомоћности као и лице младог Зулуа.

Неспоразум

На једном пријему нека богата стара госпођа казала је чувеном пијанисти Алфреду Рубинштајну:

— Дала бих имање да чујем како свирате, маестро.

— О, милостива госпођо, то ми је веома мило — одговори уметник подласкан.

— ... јер, знате, већ петнаест година сам потпуно глува — додале госпођа смећећи се доброћудно.

И то...

Швајцарска, позната као главни извозник рупичастог сира имала је поред других порудбина да изврши и једну у научне сврхе. Универзитет у Гетеборгу је тражио сир са рупицама од 0,054 мм у пречнику и дубоком 0,6 мм. Ове рупице научницима треба да послуже за огледе са радиоактивним фосфором.

Неупућени

У позоришном комаду „Римска ноћ“ који је са успехом приказиван у париском „Хеберто-позоришту“ на свакој представи требало је убити по једну мачку и по једног миша. Због ове свирепости, с пуно горчине протестовало је француско друштво за заштиту животиња. А позориште је одговорило: „Ваш протест чини нам велику част, он доказује да је извођење добро и верно. Радујемо се што вам можемо рећи: мачке и мишеви које смо сваке вечери убивали — само су испуњене животиње“

Шта је кавијар

Један гост уђе у ресторан, зовну келнера и запита га: — Молим вас, желео бих да први пут у животу једем кавијар, али ми реците шта је то.

— Кавијар, или риблин ајвар — одговори келнер — то су јавја рибе.

— Одлично! — узврати посетилац. — Нека ми испрже три комада и то полуровито.

Сулпиц, млади Зулу из Ишанга, био је један од слугу на великом имању које се налазило између Јоханесбурга и мора. Тога дана тихо је изашао из баштенске куће у којој је за време подневне жеге мало дремао. У кухињи је остао да и даље спава стари Јошуа, главни вртар, његов први претпостављени. Једино су инсекти својом зуком наговештавали да је неко будан. Ваздух је био тежак од јаре, влаге и мириса исцвелаог жбуња и дрвећа. Дрво кафира отворило је своје цветове црвене као крв, глициније су су жутеле на сочној зеленој трави око велике беле куће. Млади слуга је волео тај парк и ту зелену траву јер је угодно голицала ње гове босе табане. Трава га је подсећала на лепе, меке ћилиме у кући, које је виђао једино приликом чишћења.

У ово време спавали су сви: и бели господари и црне слуге. Једини Сулпиц је био будан и замисљено посматрао велику белу кућу, на којој су само рамови врата и прозора, као и гвоздена ограда балкона били тамни. Мислио је на строгу господарицу која је све видела и све знала. Овај мир је реметио, с времена на време, звук неког аутомобила који је јурно низбрдо према обали мора или према висоравни, ка Јоханесбургу.

Очи му се нису одвајале од куће, јер никад лепшу није видео. У средини се налазио високи део, као неки торањ, а два дугачка крила протежала су се далеко у парк. На првом спрату налазила се велика тераса са стубовима, ограда црном гвозденом оградом. Из парка до главног улаза водиле су широке мермерне степенице. По тим степеницама смеле су да газе само ноге белаца. Црне слуге су имале права само да их чисте. Јер за њих је постојао споредни улаз, иза куће.

Било је разних наређења по

којима су се прнци морали владати у кући старе госпође, али ниједно није било тако строго као забрана да се уђе на главни улаз. Њему се чинило да стално чује њен помало пискави глас:

— Главни улаз не постоји за вас! Јесте ли ме разумели? То мора да вам уђе у крв, тако да вам никад на памет не падне да се пењете уз беле степенице!

Пустио је своје мисли да слободно лутају. Размишљао је да ли би било боље да оде у Дурбан и потражи посао у луци, или да оде у руднике Јоханесбурга. Ни сам није знао шта би. Волео је овај лепи парк и посао му није био тежак. А црнац је био... и овде и тамо...

Његове очи се одједном укочише. Нешто се мицало на тераси првог спрата. Испружи врат и напрегну очи. Обузе га страх. Оно што се горе кретало била је једна мала плава прилика... мали Герит, двогодишњи унук старе госпође! Герит, бакин љубимац. Имала је обичај да га поведе на подневни одмор у своју собу, јер је тамо било најсвежије. Сигурно се мали пробудио док је бака спавала и изишао на терасу. Прогурало је своје мало тело између шипки гвоздене ограда и сад је стајао бос и претрашен на испусту терасе, високо горе над мермерним плочама главног улаза. Док је Сулпиц претрашен посматрао дете, оно покуша да се провуче кроз ограду и врати на терасу.

Црнац скочи као опарен и стаде да трчи, просто полете преко густе траве према кући. Није викао, знао је да не сме да зове јер би уплашио дете.

Исто тако, не размишљајући он протрча поред главног улаза, отрча дугачко десно крило да би стигао до споредног улаза. Као газела устрча уз камене степенице и пројури кроз разне ходнике

WALT DISNEY'S

Полијана

НЕ ВИДИ РАЗЛОГ

Типограф Вернер Хајнонен коме је сада 85 година, провео је пуне 73 године на раду у једном истом предузећу у граду Турку, у Финској. У 14. години запослио се као курир у штампарији која је тада, 1887, била тек основана. Ту је изучио типографски занат и радио у свим одељењима штампарије. Сада је словослагач и не намерава да напусти своје радно место догод га служи здравље. „Никада се нисам осећао тако свеж као последњих година“ — изјавио је финским новинарима који су га интервјуисали — „и не видим разлог да тражим пензију“.

ЕКСПЛОАТАЦИЈА ЈЕДНОГ МЕТЕОРА

Пре неколико година откри вен је у Сантијагу дел Тоторо, у Аргентини, један велики метеор који је давно пао на Земљу. О њему се знало још из индијанских легенди, али стручњаци нису могли да утврде где лежи. Пре више столећа, кад је долетео из васионе, добио је име „Месон де Хијеро“, што значи „гвоздени сто“. Метеор је од гвожђа, хрома и никла, а тежак је преко 20.000 килограма. Остаци који су се распрсли око њега тежи су и по 5.000 килограма.

Недавно је у Аргентини образовано акционарско друштво које је затражило дозволу за експлоатацију метеора.

„БИБЕРАШИ“

У средњовековном Паризу крчмари су имали обичај да у пића стављају бибер чиме се код гостију изазивала још већа жеђ за алкохолом. Ово се допадало посетиоцима крчми и они су таква пића радо наручивали. Најзад је Франсоа I, да би смањо број пијаних људи на улицама, издао декрет 1536. године по коме је свака пијана особа морала сместа да буде ухапшена и стављена у затвор са следовањем које се састојало само од хлеба и воде. Ако би неко од „бибераша“ поновио дело, декрет је прописивао да се у затвору изударе њимом. Трећи пут казна би се понављала али на јавном месту. Најзад, ако би се утврдило да је алкохоличар неправљив, пропис је одређивао да се казни „одсецањем ува, убитком части и одстрањем из друштва“.

ТЕЛЕВИЗИЈА У ХОТЕЛУ

Гаража за 500 аутомобила хотела „Сек Тер“ у Сан Франциску повезана је затвореним телевизијским системом са портиром хотела. Из гараже гости могу да разговарају са портиром, да им он покаже план хотела и да они изаберу једну од празних соба. Преко пнеуматичне цеви гостима се достављају кључеви од њихових соба.

За пењање уз стуб

Помоћу ових „пењача“ електричар ће се лако успети уз стуб. Кад подигне ногу, део који обухвата стуб опусте се и мајстор помера ногу наврше. Кад пребаци тежину тела на њу стуб је већ чврсто обухваћен „пењачем“. Ове справе су направљене у Швајцарској, а приказане су на сајму у Бету, у Енглеској.

ПРВА »ЗВЕЗДА« ФРАНЦУСКЕ

Прва „звезда“ француског позоришта и филма је Едвиг Фејер. За њу се каже да представља изузетну појаву међу уметницима и у погледу начина живота, јер није дала могућности ни најрадознајнијим новинарима да у току деценија конструишу ма какву сензацију за читалачку публику. Прошла је кроз живот без бучних интервјуа и рекламских фотографија. Једина је глумица која не одржава везе са високим друштвеним круговима, једина је одбијала улоге које доноси новац и „спарушују“ таленат. Она снима само један филм годишње.

Увек је желела да је омиљена код публике искључиво на основу добро играних улога. До своје 53. године нити је била роб публике нити јој се наметала. У отаџбини и у иностранству сматрају је најбољом живом француском глумицом и једина је која је унета у енглески „Ко је ко?“

До данас је снимила 35 филмова. Тренутно игра у десет позоришних комада и прима од представе између 30.000 и 100.000 франака. Вртоглави успеси појединих помодних глумаца, као на пример Брижит Бардо, нису је збуњивали, јер је правила разлику између моде и талента.

Рођена је „пре првог светског рата“, како то она има обичај да каже, у Везулу, у Алзасу. Мати јој је била Францускиња, отац Италијан, а право јој је име Каролин Кунати.

Још у седмој години сам знала да ћу бити глумица — каже она. — Знала сам да се том позиву нећу моћи супротставити.

У Дижону је учила глуму, студирајући специјално комичку и комичне оперске улоге. Године 1928. ступила је на Конзерваторијум у Паризу и на самом пријемном испиту њеном самољубљу је задат ударац. Док је глумила на позорници, неко је у дворани гласно рекао:

— Ала је ова ружна! Положила је са одличном оценом, али је дуго требало да је увере како се ова примедба није односила на њу већ на Рафаела Дифло. На почетку није бирала улоге. Била је сиромашна и прихватала је све што јој се понуди.

„Неће ми гледати кроз прсте“

Завршила је Конзерваторијум 1931. као најбоља и ушла у француску Комедију. Брзо је напредовала, јер је сваку представу озбиљно схватала. Једну мисао стално је понављала: „Ако знате,

верим, ни публика ни чланови куће неће ми гледати кроз прсте!“

Много улога није променила, но све су биле значајне: „Госпоња с камелијама“ па „Парижанка“, а на филму „Лукреција Борџија“, „Дама из Малаке“ и друге. Пре две године снимала је са Брижит Бардо „У случају несреће“.

Да се освоји публика, сматра Едвиг Фејер, потребни су, поред игре и други детаљи. Она сама надгледа како је осветљена позорница, како су намештени кулиси и како изгледају костими.

У краткотрајном породичном животу није било среће. Њен муж, Пјер Фејер, убрзо је схватио да ће по својој таленту увек заостајати за супругом. Обузимале су га црне мисли и веровање да је

узалудно живети. Његов покушај да се бави књижевношћу потврђује колико је био несрећан, јер наслови његових књига гласе: „Дијалог у присуству револвера“, „Размишљање о смрти“ и „Пусто ловине једног леша“. Године 1937. су се разишли а неколико година касније оду зео је себи живот.

Увек повучена

Едвиг Фејер није један пут рекла: „Позориште и филм су ми једино што имам на свету“. Помало меланхолична и склона филозофирању, написала је: „Срећа се састоји у добром здрављу и способности заборављања непријатних тренутака у животу“. Врло осетљива, она је изградила свој затворен животни круг у удобном дому, са dobrim књигама, лепим стварима и неколико искрених пријатеља. Томе треба додати велику колекцију грамофонских плоча од Баха до Шопена и Мануела де Фаље.

— Сувише сам независна и својеглава — каже она — да бих се покорила закону по коме филмски радник мора сваког дана да се излаже фотографисањима.

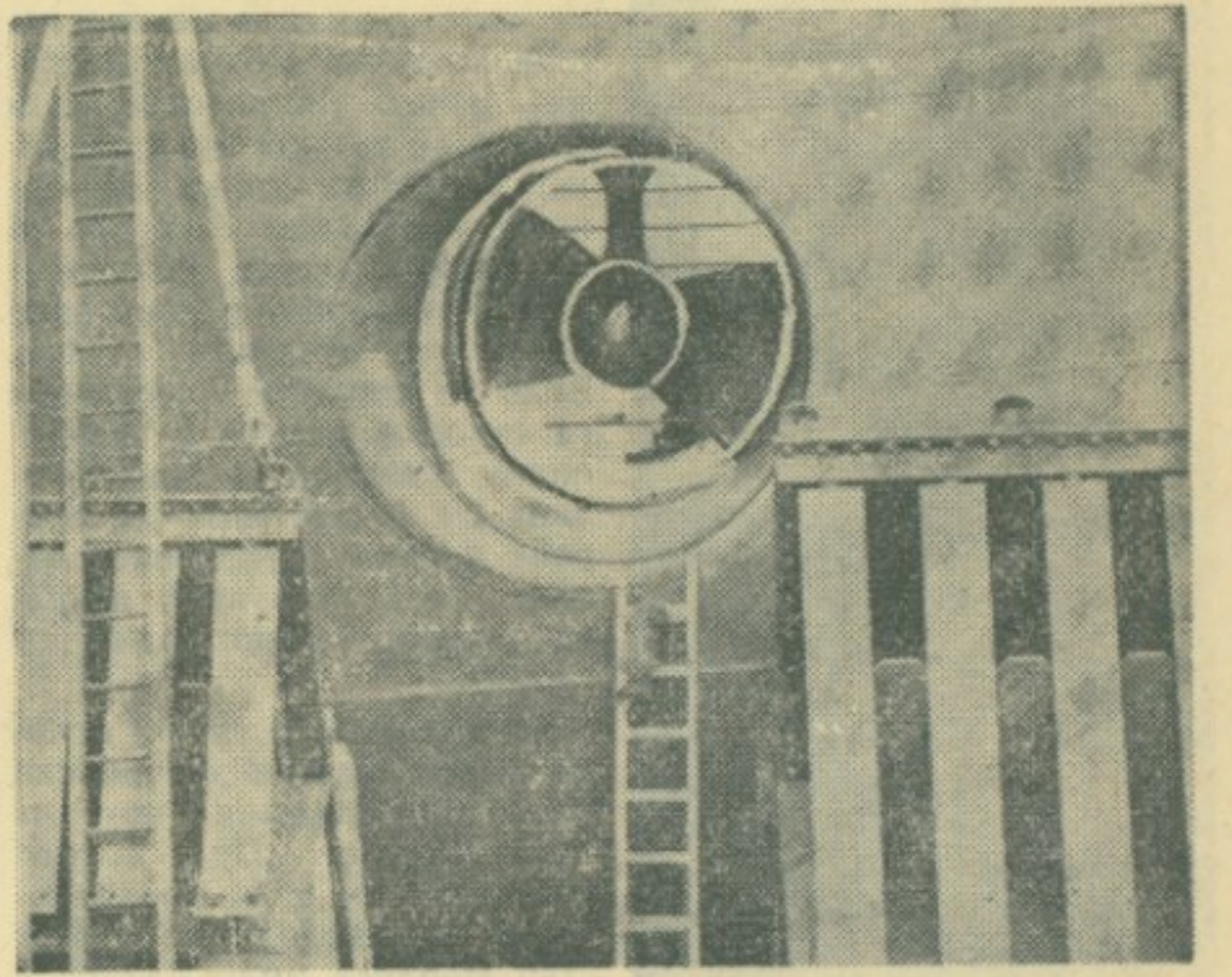
Многе француске глумице могу само да јој позавиде на оваквом ставу, јер су услед слабе воље или тежње за популарношћу дозволиле да им се јавност меша у лични живот, који је често баш зато био разорен. Није дозволила да од ње праве популарну „звезду“, избегла је да се било кад говори о њеним годинама већ само о таленту.

— Да би се човек одржао у животу — има она обичај да каже — потребно је да понеки пут чини уступке око лини али никад својим убеђењима.

Кад су је пре кратког времена запитали које су јој се глумице највише свиделе у животу, одговорила је: Виџијен Романс, Данијел Дарије и Грета Гарбо.

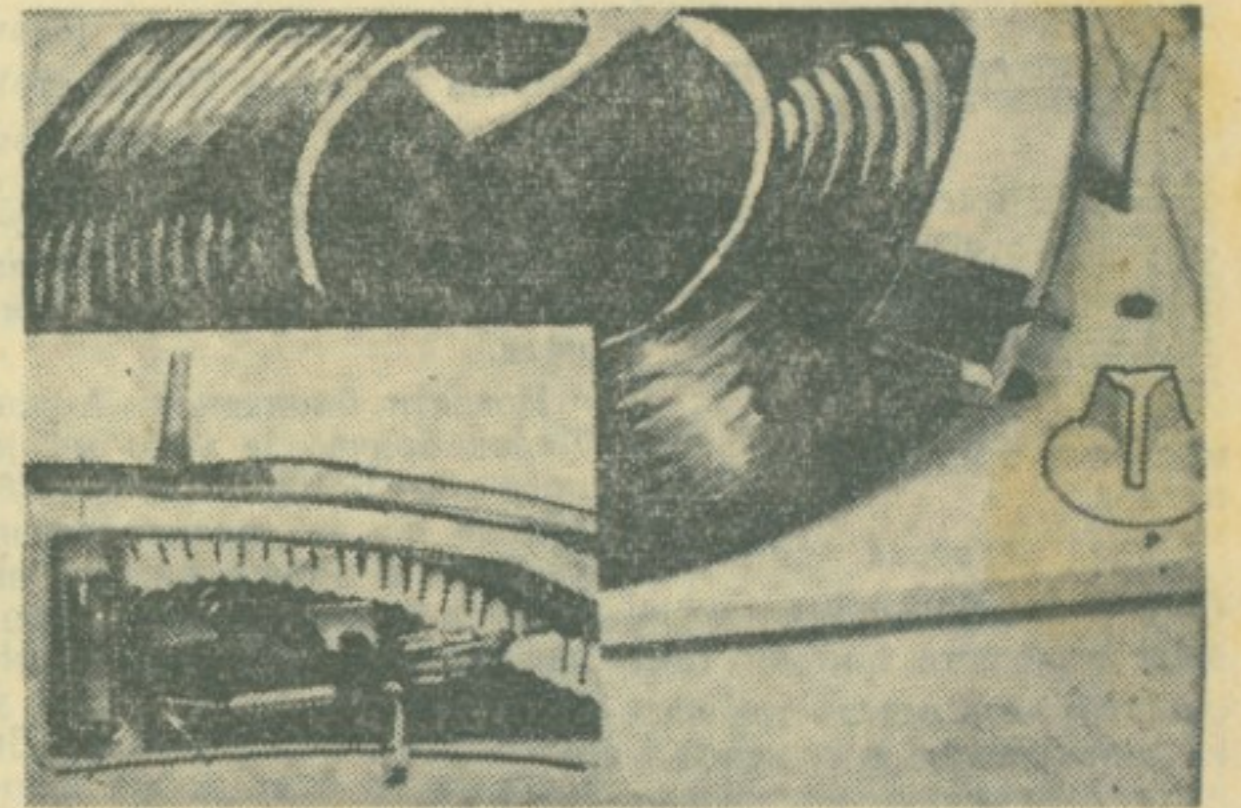
Пошто не живи „на великој ноzi“, не иде на пријеме и сама их не прави, помислило би се да је особењак и несрећна. Уствари она је задовољна животом јер је срећу градила својом вољом и то онакву каква је њој потребна.

Пуном брзином у страну

Пропелер на предњем делу новог британског брода „Камбера“ од 45.000 тона носивости, омогућиће бочно кретање брода било у ком правцу. Захваљујући двокраком пропелеру снабдевом електромотором од 800 коњских сна-

га неће бити више потребни бродни-тегљачи јер ће се знатно олакшати пристајање великих бродова. За време пловидбе кад није потребан, пропелер може бити увучен у корито брода ради поправки.

ВАКУУМ АПАРАТ У ГРАМОФОНУ

„Вакуум-магик“ је усисвач за праšину уграђен поред саме игле најскупљих грамофона америчке компаније Ценерал електрик. Познато је да је прашина велики непријатељ грамофонских плоча. Иск-

пред игле се налази мека четкица која извлачи праšину из бразда плоче за време свирања а вакуум апарат увлачи подигнуту праšину у специјално начињену кесицу.

Walt Disney Новогодишња прича Пјетра Пана

СРЕЊАН ПУТ ДО СЕВЕРНОГ ПОЛА, СМИ... И ЗАПАМИТИ, АКО ИЗГУБИШ ТАД ПАКЕТ ОТКРИЊУ ТИ ГЛАВУ!

ДА... ДА... КАПЕТАНЕ...

ТРОСТРУКУ КОЛИЦИНУ БАРУТА... КРАТАК ФИТИЛО... ПА-ЛИ!

ВР... К... М...

ЗВОНИЦА ЈЕ ПОУХИТАЛА ДА ЈАВИ ПЕТРУ ПАНУ...

ПА... ДОСАД ЈЕ ДОБРО! МИСЛИМ ДА ЋЕ МИ СЕ ОВАЈ ИЗЛЕТ ДО СЕВЕРНОГ ПОЛА ДОПАСТИ...

... А КАД СЕ ВРАТИМ, МОЖДА ЋЕ МИ КАПЕТАН КУКА ДАТИ ОДЛИКОВАЊЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ... МОЖДА ЋЕ МИ ЗА ДОБРО ИЗВРШЕНИ ЗАДАТАК КАПЕТАН КУКА ЧАК И ДОЗВОЛИТИ ДА ПОГЛЕДАМ КРОЗ ЊЕГОВ ДОГЛЕД!

МОЖДА ЋЕ МИ ЧАК...

ХМ... СМИ НА СЕВЕРНОМ ПОЛУ... ПАКЕТ ЗА ДЕДА-МРАЗУ... ЛОШЕ ВЕСТИ... БРЗО ТРЕБА НЕШТО УЧИНИТИ!

... АЛИ... КАКО ЋУ ЈА ДА СЕ ВРАТИМ?

НАСТАВИЋЕ СЕ

Зам знаште?

Свака ћелија у срцу »бијек« као цело срце

ДИРЕКТАН УТОВАР У ЖЕЛЕЗНИЧКИ ВАГОН

Да би свој товар могао да изручи у железнички вагон који је виши од њега камион, конструисан у Источној Немачкој, има хидраулични уређај који подсећа на маказе. Он подиже свој задњи део са теретом од 2,8 тоне три метра изнад шасије. Ради стабилности задњи део камиона је подупрт хидрауличним ногама.

Због чега гвожђе рђа

Недавно су научници пронашли ново објашњење због чега се појављује на гвожђу рђа, која проузрокује огромне штете. Према мишљењу хемичара из Вестингхауса рђа настаје услед продирања јона водоника који се задржавају на гвожђу и проширују рупе у којима се оксиген нормално спаја са металом. Некад се претпостављало да рђа настаје услед електрохемијске реакције. Међутим, процес изгледа да је ипак двострук: и хемички и електрохемијски.

Оксидукт

Оксидукт је врста канала чијим се цевима спроводи кисеоник. Највећи оксидукт на свету налази се у Француској. Дугачак је 40 километара и снабдева многобројне фабрике компримованим кисеоником.

Сви знамо да је човечије тело састављено од различитих ткива која настају од сасвим малих делова — ћелија.

Научници су успели да издвоје извесне од ових ћелија, нарочито оне од којих се састоји срце и да их одгаје у течности. Ово им је омогућило да боље упознају саме њихове особине као и то да ли имају иста својства каква има и цело ткиво.

Издвојене ћелије из ткива срца пацова имају каткад до 150 контракција у минути, док цело срце има око 200. Штавише, на њих утичу лекови који дејствују на рад целог срца.

Међутим, амерички научници који су објавили своје радове из ове области дошли су до једног изванредног открића: иако се никад дотле није мислило да једна изолована ћелија може да се по-

наша као и цело срце, утврђено је да таква ћелија под микроскопом показује ритмичну активност. Извесне од њих су се скупљале и шириле 30 до 40 пута у минути, а неке и по 150 пута и то пуних 40 дана.

Треба нагласити и то да је умножавање ових ћелија веома споро и после више генерација оне губе своје ритмичко својство.

Средства која изазивају успоравање срчаног ритма или његово убрзање, имају и на изоловану ћелију исто дејство као и на цело срце.

Овај проналазак је од великог значаја за будућност јер ће моћи и у „спрувети“ да се проучава рад срца кад се познају фактори који га регулишу и која су нутритивна средства потребна за његову функцију. Штавише, ово ће можда потпомоћи да се уопште разјасни суштински механизам рада срца.

ЗБОГ ПОКУСА

Бечки неуролог др Ханс Роте и доцент за експерименталну психологију на клиници у Инсбруку др Петер Шефер успели су да конструишу електричног робота помоћу кога могу да се прикажу извесни поремећаји у човечјем телу. Кад се у њега улије алкохол он испољава исте реакције као и тело човека који је пио алкохол. „Човек-машина“ тетур се слабије или јаче или падне на под, према томе колико је алкохола „попио“.

Поред значаја овог аларата за лечење алкохоличара и оних који трпе поремећаје услед уживања отровних дрога, овај апарат ће послужити и за експерименте уместо животиња, тако да ће оне у будућности можда постати излишне. Лига против вивисекције и мучења животиња у одушевљењу због овога, дала је замашну суму за конструисање овог робота.

Цев се смешта у кундак

Цев ове ловачке пушке може да се скине и смешта у шупљину кундака који је врло лак јер је направљен од фибергласа. Овако спакована, пушка је врло спретна за ношење и толико лака да ако падне у воду не може да потоне. Цев се лако намести за свега 45 секунди.

Невоље Луја Армстронга у Лондону

Пролазећи кроз Лондон, Луј Армстронг је добио писмени позив од америчког амбасадора у Лондону, Барбура, да га посети.

— Да ли сте већ имали прилике да се упознате са амбасадором? — запитали су новинари славног цезисту.

— Како да не! Некад смо свирали у истом оркестру.

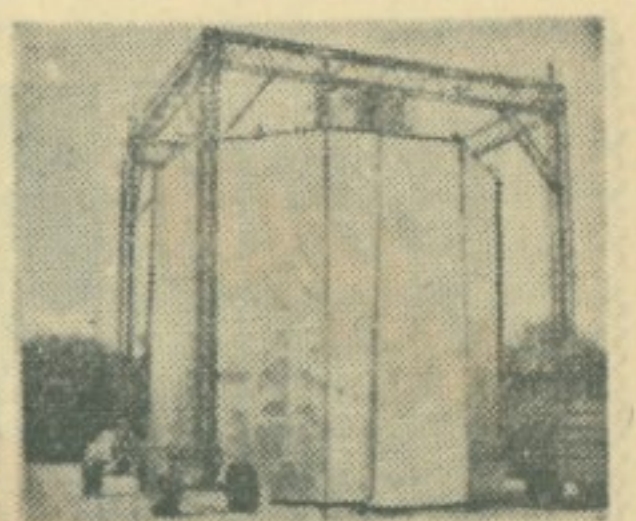
— Шта! Амбасадор Барбура свира?

— И те како! Он је одличан тромбонист, а тек што је другар! Дијалог се пронео кроз цео Лондон и, наравно, дошао је и до амбасадорових ушију. Увече је стигао Луј Армстронг у амбасаду и изненађен закључио да амбасадор и тромбонист Барбура нису једно исто лице.

»Назадна врста«

Приликом недавних ископавања извршених у Ираку амерички археолози су пронашли остатке веома старог преисторијског човека. У једној од пећина Чанидара ископали су скелете људи из неандертала за које се верује да су од пре 60000 и 46000 година. Откриће је утолико важније што се први пут на истом месту може изучавати историја тако старих врста.

Човек из Чанидара, како су га већ називали, припадао је вероватно једној врсти познатој као „назадна“, што значи врсти која је одбила да се укључи у људску еволуцију и тако била прогнана или деветкована од других племена.

Испитује се утицај хладноће на лимун

Огромни фрижидер, довољно велик да у њега стане цело дрво поморанце или лимуна омогућује америчким научницима да на Флориди проуче дејство хладноће на род лимуна. Температуру и влажност ваздуха тачно контролише уређај који се налази на врху овог фрижидера. Зидови фрижидера се отварају као врата гараже тако да могу да обухвате, односно да се помере и до другог дрвета.

УСПЕШНО ПУТОВАЊЕ АТОМСКОГ ЛЕДОЛОМЦА

Први брод на атомски погон, ледоломац „Лењин“, успешно је обавио своју пловидбу по Северном леденом мору, чиме је отворио нове могућности за пловидбу по досад непроходним водама. Совјетски ледоломац „Лењин“ је са још три снажна ледоломца утирао пут конвоју који је из луке Архангелск кренуо по залеђеној реци Двини кроз Карска врата и заповио у Карско море где је наишао на веома дебео лед. Упркос томе, конвој је успео да савлада све препреке и да око најсеверније тачке — рта Челјускин — уплови у Лену. Читав пут атомског ледоломца био је дуг преко 4.300 морских миља.

И то за рекламу

Статистика показује да се у САД сваке године рабаљу стотине деце у аутомобилима. Ово је искористила једна фабрика аутомобила и у својим рекламама каже: „У нашим аутомобилима долазе најлепша деца на свет“.

Водоравно: 1) град у Јапону; 6) рудник у Словенији; 8) јединица за рад у физици; 9) страшно мушко име; 11) скраћеница за непознату особу; 12) острво на Јадрану; 14) два самогласника; 15) годишњи предрачун прихода и расхода; 16) два иста слова; 18) најнижи мушки глас; 19) иницијали нашег позоришног и филмског глумца („Алекса Дундич“); 20) женско име; 22) носач; 24) завршетак музичког комада; 26) свежа; 27) наша планина; 30) јарам; 32) спис, књи; 33) слово латинице; 34) превлака на Малики; 36) средњовековна владарска титула у Босни; 37) предворје; 39) лука (португалски); 40) град на ушћу Саве у Дунав.

Усправно: 1) шири простор у граду; 2) река у Сибиру; 3) увојак; 4) име француског глумца Монтана; 5) женско име; 6) бољда; 7) сова; 8) вештина састављања и решавања разних загонетки и ребуса; 10) израз љубазности; 12) острво из групе Великих Антила; 13) папирна врећица; 17) моло; 19) велика играчка; 21) дувачки музички инструмент; 23) врста кладног оружја; 25) место у близини Београда; 28) хемички знак за ралијум; 29) латинска свежа; 31) драк; 33) епски песник код старих келтских племена; 35) немани; 36) змијски цар; 38) узвик; 39) скраћеница за пример.

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-40.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) метак; 6) Зајечар; 8) Беч; 9) над; 11) рт; 12) Иго; 14) со; 15) краст; 16) га; 18) ада; 19) ер; 20) Аден; 22) Мура; 24) дан; 26) воз; 27) „Отело“; 30) ип; 32) ура; 33) В(ожин) М(ирко); 34) цео; 36) маљ; 37) Арно; 39) бура; 40) леопард.

Усправно: 1) мач; 2) еј; 3) тергал; 4) ач; 5) Кан; 6) зет; 7) Рас; 8) Врегалница; 10) „Добра земља“; 12) Иран; 13) осам; 17) ада; 19) Еро; 21) ено; 23) уво; 25) Бери; 28) ту; 29) ла; 31) Перл; 33) бард; 35) оне; 36) Мур; 38) оо; 39) ба.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ИГРА ДУГМЕТОМ

Мада ова игра није нова, она ништа није изгубила од своје интересантности. Утолико пре што свако дете има све што је потребно за њу: два округла коскана дугмета и вазу, шољу или суд од јаја, према томе да ли хоћете да игра, буде тежа ако суд има ужи отвор. Ево у чему се састоји ова вештина: дугме наместите испред себе на равну површину стола да би могло да одскочи — као бува — а суд на десет, петнаест или двадесет сантиметара даље. Шта треба учинити да би дугме скакало? Узмите још једно дугме између палца и кажипрста и чврсто га присложите на ивицу дугмета које лежи на столу. Чим дугме које држите у руци ослободи оно које лежи, оно ће полетети у ваздух и ако сте добро гађали паћуе у суд, а ако нисте били вешти — поред њега.

Победник је онај који први убаци дугме у суд. Или, ако имате доста дугмета, онај ко их убаци више.

Не треба играти на тепиху већ на дрвеном столу или столу од пластичне материје јер ће дугмад боље скакати.

Географија

За ову игру довољан вам је глобус или мапа.

Један од играча прочита по во име на које му око пада: планину, варош, море, реку или шта друго. Нека каже то име оном партнеру и остави му пет минута да овај то пронађе на карти. Ако је име пронађено у одређеном року, а треба водити рачуна о годинама партнера на према томе оставити више или мање минута за проналажење, онај који је тражио, тј.

који је стављен на пробу, добија један поен. У супротном случају, испитивач бележи себи један поен. Први од вас који накупи 15 поена, победник је читаве игре.

КАЛЕНДАР

Узмите лист великог зидног календара. Поставите га на земљу и чврстите ексерима. Онда повуците линију на око 2,50 м даље од ивице календара. Сваки играч ре-

дом узима по пет пиона и баца их један за другим на поља календара покушавајући да домаши највећу цифру. Сваки има право да баца пет хитаца по два пута. Ако пион падне на линију, уписује се цифра ка којој је окренут врхом. Ако пак случајно неки пион падне на додирне друге и помери га са места, уписује се крајње добијена позиција. Ко оствари највећи број хаћа се сабеоу сви постигнути бројеви, добија партију.

Ко зна?

На овом нивоу имате четрнаест слика обележене бројевима. За сваку од њих дата су по три објашњења од којих је само једно тачно. Знаете ли и ви тачне одговоре?

1. вискобаба
2. валница
3. црвени напрстак или дигиталис.

2. пловка кашикарка
3. пеликан
4. сива чапља
5. промедав
6. жирафа
7. кенгур
8. ово је застава:
9. Данске
10. Велике Британије
11. Италије.
(Бројевима одговарајући одговори)

Јесте ли већ чули да...

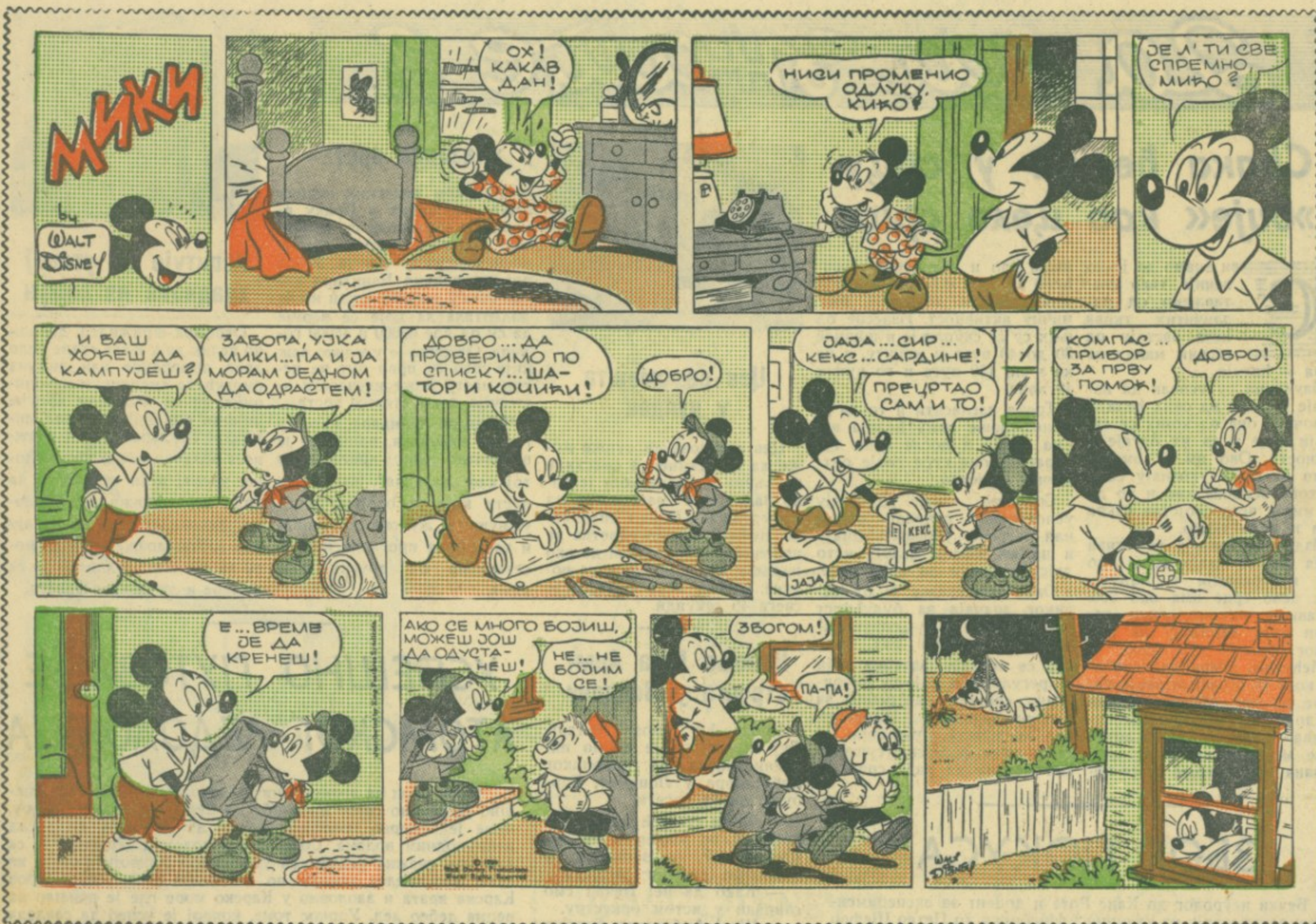
...у Сједињеним Америчким Државама од недавно се употребљавају аутоматски звонци на узбуну кад се у њих убаци лажан новац или дугме: истовремено кад засвира продорна сирена, један дубок глас из апарата за грми: „Варалици!“

...напрстак је пронашао и први примењивао изразио Никола Беншотен, златар из Амстердама. Послао га је 19. октобра 1684. године девојци

одржана је за време египатског фараона Рамзеса III око 1190. године пре наше ере. ...вештачко влакно које се могло индустријски прерађивати у већим количинама први је произвук француски научник Шардоне. Он је 1887. године поднео француској академији свој рад о производњи вештачког влакна од дрвета (целулозе) и азотне киселине.

...у Вуковом време реч „очажник“ имала је сасвим друго значење него данас. У Вуковом речнику та реч значи „нерастворено тјело у гробу“.

...највећа брзина корњаче износи пола километра на час.

ДИЈЕТА

Видео Пера Ждера да се све више гоји, па по савету лекара почео да узима некакве пилуле за мршавање. Али незадовољан резултатом он се једног дана појалио Хорацију:

— То је просто да човек пукне од муче. Већ два месеца узимам те пилуле за мршавање, а никако да омршавим.
— А колико узимаш дневно? — питао је Хорације.
— Па узимам их по осам дневно, после сваког оброка по једну.

ПРОНАЛАЗАЧ

— Тетка Белка, замисли, успео сам да направим виолину! — хвали се Раја Белки.
— Сјајно, а имаш ли и жице?
— Имам, има, чак и више него што ми треба.
— А где си их нашао?
— Боже, тетка Белка, па у твој клавиру.

ПИТАЊА одговорни

Шта све значи реч туш?
Шта је фелибр?
Шта значи реч ФИФА и кад је основана?
Шта је цикељ?
Где се налази река Шујица?

ОДГОВОР:

ТУШ је нарочита врста мастила и боја постојаних за цртање. Пореклом је из Кине, у којој је, као и у Јапану развијено сликање тушем. Израз туш у рвању означава тренутак када је један од такмичара обема плећкама додирне струњачу, што значи да је побеђен.

ФЕЛИБР је назив за присталицу књижевне школе Фелибриж у Француској, која је основана 1854. године (Мистрал, Обанел и други) са циљем да оживи стару провансалску поезију и њен језик, а то је назив и за књижевника који у литературу уводи провансалске дијалекте.

ФИФА је скраћеница за Међународну федерацију фудбалских савеза. Основана је 1904. године са седиштем у Цириху.

ЦИКЕЉ (дрозак певач — Turdus musicus) је птица певачица из породице дроздова. Најбољи је певач међу дроздовима. Перје на леђима му је маслинасте боје, док је са доње стране светло са мрким пегама.

ШУЈИЦА је река понорница у југозападној Босни, на Дувањском пољу. Дуга је 48,5 километара а слив јој захвата простор од 730 квадратних километара. За време високог водостаја делимично плави ово поље. Проналази се у великом понору и отиче подземно у правцу Бушњог блага, у југоисточном делу Дувањског поља.

ПУТОВАЊЕ У СРЕДНШТЕ ЗЕМЉЕ ЖИМУ ПО ВЕРНУ

